PREIS — CENA L 0.60

Domoljub

V Ljubljani 12. januarja 1944 — 57 - Štev. 2

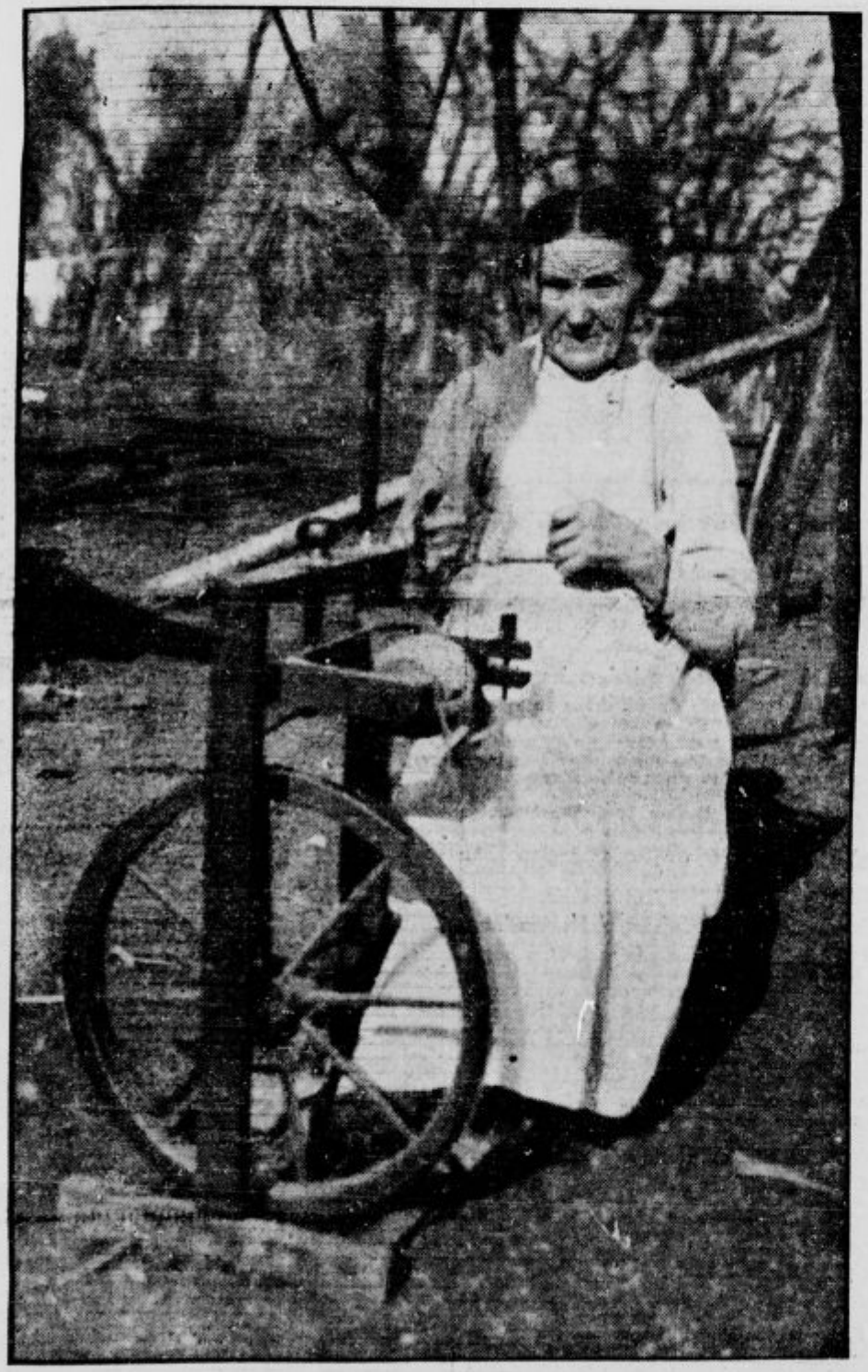

Belokranjska predica

Včasih je vsaka nevesta imela kolovrat za balo. Vse kaže, da se ga bo spet treba oprijeti.

Ko kuješ svoj značaj

Živi v miru!

Čudno je dandanes kaj takega slišati! Kdo ne bi rad v miru živel! Mislimo pa tisti mir, ki naj vlada v naši duši in okoli nas. Vsakdo je kdaj že začutil v svojem srcu potrebo, biti deležen miru, ki ga naš današnji čas tako močno pogreša. Mir in tišina — to je zibelka velikih stvari, velikih misli in še večjih dejanj.

Ali si kdaj že bil visoko v gorah, kjer orjaški ledeniki stezajo svoje mogočne roke daleč navzdol proti dolinam? Tam gori je mir, je tišina. Iz ledenikov se uro za uro razlivajo cele reke blagodejne vode, ki teko v dolino, kjer namakajo polja ter gase žejo. Samo en gorski ledenik da iz sebe vsako sekundo do 30 kubikov vode, ravno toliko, kakor velika reka, ki izvira v širnem ozemlju. V večnem ledu ledenik zbira svojo vodo, katero potem pod vplivom gorkih sončnih žarkov pošilja v svet.

Mlada leta so podobna tem ledenikom v večnih gorah. Na tihem zbirajo svoje zaklade za tista leta, ko pritisne suša v človekovem življenju. Zato, fant, glej, da ne boš prenaglo oddajal svetu tistih bogastev, ki si si jih v mladih letih nabral. Kdor premlad preveč oddaja in prezgodaj, ta ne bo dolgo dajal.

Da pa boš z bogastvom svojega uma in srca dobro gospodaril, se moraš v mladih letih uriti v miru in molku. S tem nočem reči, da postani samotar, ki se ljudi boji, da postani kak čemernež. Taki niso v srečo ne sebi, ne drugim. Le rad bodi vesel, od srca vesel, ker srčno veselje izvira iz čednosti. Ne postani mi kak samotar. Taki so včasih prevzetni. Pisatelj pravi, da so podobni rakom, ki jim ni zrastel oklep. Zato svojo kožo povsod ranijo in poškodujejo. Siromaki so.

Ne postani mi tak, kakršen je bil tisti angleški čudak, ki je v svojem bogastvu postal popoln samotar. Pa ne kak tak, ki bi v samoti kot pobožen puščavnik užival božjo milost, marveč bogataš, ki je velike denarje izmetal le v ta namen, da bi bil bolj varen pred ljudmi. V svojem gradu si je pod zemljo napravil cele zgradbe, umetno razsvetljene. Imel je naprave, da so mu lahko stregli, ne da bi njemu bilo treba videti le enega človeka. Ta bogataš ni maral videti ljudi, jih je sovražil, se jim izmikal. Ali je bil tako prevzeten, ali pa je bil nor. Morebiti pa je bil oboje hkrati. Vsekakor je bil velik siromak vkljub svojim milijonom. Torej tak ne postani.

Vendar pa glej, da se ne boš brez potrebe preveč navezoval na druščino. Vedi namreč, da veliki duhovi ljubijo mir in tišino in da se le majhni ljudje plaše samote.

Praviš pa, da ti je včasih dolgčas, zato potrebuješ druščine. Kajpda, saj je človek družabno bitje, drug smo na drugega navezani. Toda včasih se mora človek druščini umakniti v samoto, da zbere svoje misli, pregleda svoja dela, dobra in slaba ter tako najde z božjo pomočjo in milostjo pot, po kateri se poboljša, samega sebe najde in spozna.

Zato se ne boj miru, marveč se raiši izogibli prevelike druščine in preglasne tovarišije.

Vojni dogodki preteklega tedna

Boji v južni Italiji

Nemško uradno poročilo 3. t. m. sporoča, da je dan na bojišču potekel mirno, da pa so nemški bombniki hudo obdelovali sovražno oskrbovališče Augusto, kjer je bil zažgan srednjevelik parnik, razdejano pa skladišče in pristanišče.

Tudi nemško poročilo od 4. t. m. iz južne Italije veli, da tam ni bilo važnih dogodkov. — Nad Sredozemljem je bilo v zračnih bojih uničenih 16 sovražnih letal.

Uradno poročilo ob 5. t. m. navaja, da je sovražnik zahodno od kraja Venafro znova napadel ter bil s hudimi izgubami odbit. Tudi severnozahodno od Ortone so pred nemškimi postojankami bili uničeni sovražni napadi.

Nemško uradno poročilo 7. t. m. se glasi, da so sovražne čete tudi prejšnjega dne napadle, podprte s težkim topništvom in oklepniki, da pa so bili odbiti. En sovražni vdor je bil zajezen. Severnozahodno od kraja Mignana je sovražnik vdrl v nemške postojanke, je pa v protinapadu bil vržen nazaj.

Nemško uradno poročilo 8. t. m. naglaša, da je sovražnik na tem bojišču svoje napade razširil tudi na druge odseke. Po hudih bojih sta severnozahodno od Mignana bila izgubljena dva vrhova.

Močni sovjetski napadi odbiti

Nemško uradno poročilo 3. t. m. naznanja, da so pri Dnjepropetrovsku sovražni napadi popustili. Pri Žitomiru so bili odbiti hudi napadi in zbiti močni oklepniki. Pri Vitebsku so bili uničeni hudi sovjetski napadi, zlasti nemški protinapadi so vrgli sovražne čete daleč nazaj.

Nemško uradno poročilo 4. t. m. omenja, da so južno od Kijeva bili krajevni boji. Pri Žitomiru so sovjetske čete napadle z močnimi silami. Žilava nemška bramba in pa silni protinapadi so sovražniku prizadejali močne izgube. Mnogo sovjetskih oklepnikov je bilo pri tem uničenih.

Nemško uradno poročilo 5. t. m. sporoča, da so na južnem odseku tega bojišča bili zgolj krajevni boji. — Južnovzhodno in zahodno od Žitomira so bili odbiti novi sovjetski napadi, pri čemer je bilo uničenih mnogo oklepnikov. Zlasti pri Berdiševu so sovražni sunki bili hudi. Po hudih bojih je bil odpuščen vzhodni del mesta, medtem ko so sovražni napadi drugod bili odbiti. — Zahodno od Bobrujska je sovražnik s hudimi silami začel napadati. Ti boji so še v teku. Zahodno od Vitebska je sovražnik poskusil, da bi znova zavzel ozemlje, ki so ga bile nemške čete poprej zavzele. Pri tem poskusu pa je bil sovražnik odbit.

Nemško uradno poročilo 7. t. m. omenja hude boje pri Kirovem gradu, kjer je sovražnik okrepil svoje napade na ta kraj. Ko so nemške čete samo na tem odseku zbile celih 41 oklepnikov, so sovražni napadi bili odbiti. Severno od tega mesta so nemške čete sovražnika vrgle daleč nazaj, nakar so zaplenile 30 sovražnikovih topov. — Tudi ob obeh straneh Berdiševa boji s premočnimi sovražnimi četami še trajajo. — Hude izgube je sovražnik imel tudi zahodno od Bobrujska. — Pri Vitebsku so nemške čete dosegle popoln obrambni uspeh ter uničile 49 sovražnih oklepnikov.

Nemško uradno poročilo 8. t. m. govori, da pri mestu Kirov grad in v mestu divjajo hudi boji. Severno od mesta so nemški protinapadi vrgli sovražnika daleč nazaj ter zavzeli važne višave. Pri Kijevu in Berdiševu boji z nezmanjšano silo divjajo. Prodorni poskusi so tudi včeraj bili preprečeni, nekaj vdorov pa je bilo zajezenih. — Južno od Pogrebišča so nemške čete sovražnika kljub hudemu odporu vrgle nazaj s svojim protinapadom. — Pri Vitebsku je sovražnik imel hude izgube v ljudeh in gradivu. — V vse te boje je živahno posegalo tudi letalstvo, ki je zbilo mnogo sovražnih letal.

Velike izgube komunističnih tolp na Balkanu

Kako velike izgube so komunisti doživeli v Bosni, kažejo tele navedbe nemškega poročila od 2. t. m.:

V zadnjih dneh so utrpele komunistične tolpe na bosanskem področju znova težke in krvave izgube. Med boji v vzhodni Bosni so izgubile 1600 mrtvecev. Ranjenih je bilo še mnogo več tolovajev, ujetih je bilo oziroma predalo se je 700 mož. Poleg tega je bilo zaplenjenih 546 pušk, 24 strojnic, 150 konj, 3 metalci min, velike količine pehotnega orožja ter oblek in druge opreme. Nepregledno in pragozdom podobno ozemlje je zaradi hudih snežnih viharjev zahtevalo največjih naporov od čet nemške vojske in vojaške SS, ki jih je uspešno podpiralo letalstvo.

Nemške čete pa so na Balkanu zadnje štiri mesece imele tele velike uspehe, kakor naglaša nemško poročilo 6. t. m., ki se glasi:

Izgube tolovajev so bile v zadnjih štirih mesecih izredno velike. Nad deset tisoč jih je bilo zajetih in najmanj 30 tisoč ranjenih, dočim so imele tolpe nad 25.000 mrtvih. Če pa še računamo število dezerterjev, potem lahko vidimo, da so komunisti od septembra lanskega leta zgubili nad 70.000 mož. V istem času je bilo na zahodnem Balkanu razoroženih 150.000 Badoglievcev.

Občutne so tudi materialne izgube komunistov in Badoglijevih izdajalcev. V tem času so zgubili nad 1200 topov, protioklepnih in protiletalskih topov in metalcev min. Nadalje je bilo zaplenjenih 3000 strojnic, nad 75.000 pušk in avtomatskih pištol, 100 oklepnih in izvidniških voz, 1400 osebnih in tovornih avtomobilov, 33 ladij in 8 letal. Tolovaji so tudi zgubili nad 7000 konj, mul in oslov, ter velike množine vojnega gradiva, municije in sanitetnega materiala.

Vojaški položaj na zahodnem Balkanu se je tako v nekaj mesecih temeljito spremenil. Na vzhodnem Jadranu stoji na vseh važnih točkah nemška obalna straža in obrambne naprave širokega področja so bile povsod načrtno izgrajene. S tem so razbile nemške čete, podprte od domačinskih oddelkov, upanja tolp, da bodo z izkoriščanjem težavnega ozemlja dobile v svojo roko Jadransko področje.

Velik most, zgrajen v 16 dneh

Dva nemška pionirska bataljona sta pred kratkim zgradila v 16 dneh 800 m dolg most čez neko reko. Pionirji so morali postaviti 48 lokov ter zabiti 672 pilotov v 4 m globoko vodo. Most, ki je širok 4.50 m, lahko uporabljajo tudi najtežja vozila.

Posnemanja vreden sklep bolgarske vlade

Po zgledu nekaterih drugih držav so sedaj v Bolgariji na področju vsakega ministrstva ustanovili posebno zadrugo za razdeljevanje obleke in živil. Poleg tega so ustanovili posebne delavnice za popravilo oblek in čevljev državnih uradnikov in članov njihovih družin. Te zadruge bodo svojim članom razdeljevale tudi kurivo ter jim nudile potrebno zdravniško pomoč v primeru bolezni. Bolgarska vlada je za namene uradniških zadrug določila poseben znesek 500 milijonov levov.

Bolgarski prosvetni minister ob Novem letu

Prosvetni minister Jacov je naslovil za novo leto na vse bolgarske profesorje, pisatelje, slikarje, glasbenike in učitelje poziv, v katerem naglaša, da je bolgarski narod v prihodnjem letu pripravljen zavrniti vsak napad. Nobeno sredstvo ne bo moglo omajati volje bolgarskega naroda, da nadaljuje sedanjo borbo. Bolgari bodo v bodočnosti pokazali največjo pripravljenost za žrtve. Bolgarski vojak pozna v boju samo zmago.

Italijanske otroke prevažajo v Sovjetijo

Rimski radio je objavil vest, da je odrinilo v zadnjih dneh šest ladij z otroki s Sicilije iz pristanišča Sirakuza proti Črnemu morju. Tam bodo otroke izkrcali v nekem sovjetskem pristanišču. Pripravljajo pa še nadaljnje prevoze italijanske mladine v Rusijo.

Za obnovo nemških mest

Hitler je naložil državnemu ministru Speeru kot povojno nalogo, da vodi obnovo mest, prizadetih po bombnem nasilju. Načrte in priprave za obnovo bodo začeli izvrševati že sedaj. Državni minister Speer bo poklical k temu delu najboljše nemške graditelje, ki so se izkazali s svojim delom že pred vojno.

KRATKE z vsega sveta

Nov podmorski prekop so že prevrtali na Japonskem med Šimonoseki in Mojo.

9834 francoskih vojnih ujetnikov se je za božič vrnilo domov iz taborišča Compiegnea

Nekaj komunistov bo stopilo v češkoslovaško »vlado«, ko se bo Beneš vrnil iz Moskve, poročajo iz Berlina.

Če bi zmagali Angloamerikanci, bi bila Evropa izročena sovjetski pošasti, ugotavlja portugalsko časopisje.

Svetovni pridelek zlata je padel v zadnjem letu na 900.000 kg. (Leta 1940 je znašal 1.2 milijona kg)

Blizu 4 milijone ljudi živi sedaj na Danskem, med njimi 20 oseb, ki so prekoračile stoto leto življenja.

Zopet so začeli kupčijo s sužnji v Abesiniji.

Epidemija legarja se vedno bolj širi v italijanskem Neaplju.

Churchill je odpotoval neznanokam, da bi preživel na soncu nekaj tednov oddiha, poročajo iz Londona.

Štiri brate je ubila stara granata iz državnega vojne, ki je te dni eksplodirala pri vasi Sierrapando ne Španskem

5 delavcev je utonilo, ker se je preobrnil čoln v bližini Bresta v Franciji.

Moškim državljanom Madžarske od 18 do 60 let ne izdajajo več doveljenja za potovanje v inozemstvo.

Ker so dali častno besedo, da se ne bodo več bavili s politiko, so spustili v Španiji na svobodo 1300 ujetnikov, zaprtih zaradi dogodkov v državljanski vojni

12.000 romunskih rudarjev žrtvuje mesečno uro dela v prid sirotam romunskih vojakov padlih na vzhodnem bojišču.

Policija je našla gosli češkega virtuoza Vaše Přihoda, ki so mu bile nedavno ukradene pri gostovanju na Slovaškem.

Medvedi in volkovi ogrožajo nekatere planinske vasi v Španiji.

Pod vojaško nadzorstvo so postavili železnice v ameriških Združenih državah.

Bukareštanska zvezdarna je odkrila 18. dec. nov komet šeste velikosti v podobi Voonarja.

Latinsko-ameriška država Costarika je kot prva odpravila zakonske omejitve za naseljevanje Kitajcev

Nad 50.000 daril so dobili v italijanski prestolnici tam bivajoči nemški in italijanski vojaki.

Več švedskih ladij mednarodnega Rdečega križa je pripeljalo živila v grška pristanišča.

115. rojstni dan je obhajala pred kratkim cvetličarka Marija Andersonova v finskih Helsinkih.

V Milanu so pokopali tajnika fašistične stranke in tovariša, ki so ju umorili nasilneži.

360 milijonov škatel vžigalic porabijo v enem letu na Švedskem; za nje morajo nasekati 250.000 kub. metrov lesa.

Na Reki je umrl pisatelj in pesnik Henrik Camerra.

Milijon poštnih pošiljatev je poslala za novo leto nemška državna pošta.

Roseggerjevo visokošolsko ustanovo z zneskom 300.000 mark je ustanovil župni vodja za Štajersko Uiberreither.

Na Silvestrovo so odprli v Trstu nemški vojaški dom.

90 odstotkov zdravniških in bolničarskih mest zavzemajo v Sovjetiji ženske, ker manjka moških.

Hrvatska monopolska uprava je zvišala dnevne obroke od 6 na 4 cigarete oziv. od 6 na 4 grame tobaka.

Približno 10.000 ton mila so letos izdelali v Romuniji.

Prosto prodajo kave je dovolila s 1. januarjem turška monopolska uprava, čaj pa je racioniran.

Na Latiškem so vrnili prejšnjim lastnikom do 1. oktobra že 25% vseh kmetij.

Za 30 odstotkov več vina kakor lani, je letos pridelala Francija.

Revolucija je izbruhnila v Boliviji. Zmagali so Združenim državam nenaklonjeni uporniki.

Nemčija bo preskrbela Norveški potreben vsakdanji kruh.

Iz bolgarske prestolnice bodo v bodoče izgnali vse osebe, ki jih bodo zasačili pri širjenju lažnjivih vesti.

Slovenska narodna spomenica

— oznanja novo pot slovenske narodne politike

Goriškim Slovencem prinašamo slovensko božično spomenico s podpisi vseh, ki so jo doslej podpisali. — Naša pot je poslej jasna in odločna

Danes še enkrat prinašamo božično slovensko narodno spomenico s podpisi vseh listih Slovencev, ki so jo do danes prostovoljno in sami od sebe s prepričanjem podpisali. Spomenica je zdaj razpoložena na pokrajinski upravi, kamor jo hodijo podpisovat še drugi, ki je še niso podpisali. Vse kaže, da bo ta spomenica s svojimi tehtnimi in številnimi podpisi postala zgodovinski vogelni kamen za novo narodno politiko slovenskega naroda, da bo ta spomenica resnično pomenila novo pot vseh Slovencev.

V tej spomenici je slovenski narod po svojih zastopnikih jasno in glasno spregovoril ter napovedal boj na življenje in smrt mednarodnemu in protinarodnemu komunizmu. Po žalostnih skušnjah zadnjih dveh let za nobenega Slovenca ne more biti več dvoma, da je uničevanje boljševizma med nami najbolj nujno narodno delo za ohranitev ter rešitev slovenskega naroda.

Zaradi nejasnosti in oklevanja poštenih Slovencev ter zaradi podle izdaje cesarskih vojaških in civilnih oblasti je bilo mogoče, da se je komunizem za nekaj časa pod krinko Osvobodilne Fronte vgnezdil v razne plasti našega naroda. V svoji podlosti so komunistični hlapci izrabili narodno zavednost našega ljudstva ter, oznanjajoč zaželjeno osvoboditev, v resnici začeli izvajati krvavo komunistično revolucijo med Slovenci. Niso osvobojevali Slovencev, marveč so jih začeli klati in moriti, kakor bi jih noben sovražnik ne bil kuje mogel. Nad 15.000 mrtvih Slovencev zgolj v mali Ljubljanski pokrajini, oznanja strašno resnico, da je komunizem grobokop slovenskega naroda. To je zdaj slovenski človek v mejah te pokrajine jasno spoznal, kar dokazuje tudi gorenja zgodovinska spomenica.

Tudi na Goriškem in na Primorskem se zdaj jasni, dasi se zdi, da se tam komunisti za daj skušajo še potajiti ter se še zmeraj delajo »narodne osvoboditelje«, da bi ljudi trapili in mamili, kakor so to delali pri nas celi dve leti in pol. Toda že so tudi tukaj začeli pokolje in morije, tudi tukaj se je začelo plenjenje in ropanje, tudi tukaj razvaline slovenskih domov pričajo, kakšen sad rodi komunizem po rokah svojih hlapcev, ki so se šolali v Moskvi.

Tudi Primorci in Goričani naj po tej spomenici vedo, da je vsakršno oklevanje v tem orjaškem miselnem boju greh nad slovenskim narodom. Naj si vendar tisti na oni strani, ki bi še vedno radi plavali v vodah neke »zlate sredine«, bodo na jasnem o tej le kruti resnici: Kaj bo slovenskemu narodu pomagala obljubljena »svoboda«, če pa bodo »osvoboditelji« poprej vse Slovence pokopali!

S stališča našega narodnega obstanka zdaj Slovenci ne moremo in ne smemo imeti nobene druge politike več kakor le to, da se komunizem izmed nas neusmiljeno iztrebi! Kako?

Imena ljudi, ki so pogumno podpisali to spomenico, nam pričajo, da je zdaj treba brez strahu in brez cincanja iti na delo, prijeti orožje ter nepopustljivo udariti po največjem sovražniku, kar jih je kdaj slovenski narod imel: po krvavem komunizmu!

Hvala Bogu, to možnost zdaj imamo! Nemška vojska je pripravljena slovenskim borcem v tem boju pomagati, kar je že dokazala. Velika Nemčija je danes edina evropska sila, ki nam v tem boju hoče in more pomagati. Razvoj dogodkov je Slovencem pokazal, da se ne smemo več zanašati na nobene fraze in prazno besedičenje, ki je z njim Slovence tako dolgo pital londonski radio. Dogodki so pokazali, da niti Amerika niti Anglija nista voljni v tem boju za nas kaj žrtvovati, marveč samo pričakujeta od našega nalega naroda — novih žrtev. Toda te nove žrtve naj bi kkrati celo pomagale komunizmu, da bi se največje države sveta na račun naše krvi laglje izmotale iz sedanjih neprijetnosti, katere jim na eni strani pripravlja boljševizem, na drugi pa strašni nemški meč.

To zdaj jasno uvidi vsak Slovenec, ki ga je Bog obdaril z zdravo pametjo. V tem boju za biti in nebiti nam more in hoče pomagati edino le Nemčija, vse drugo so prazne utvare, ki so nas veljale že toliko žrtev. Gotovo je sicer, da svetovne vojske ne bomo odločili mi Slovenci, prav tako gotovo pa tudi je, da se moremo in moramo svojega notranjega sovražnika otresti mi sami, če imamo voljo do življenja. To voljo pa imamo, kakor nam ukazuje slovenska narodno spomenica.

Zdaj je prišel odločilni trenutek, ko si moramo vsi Slovenci na tej in oni strani naših sedanjih meja, biti na jasnem, kaj je naša največja narodna dolžnost. S tem bomo dokazali, da smo vredni svojega samostojnega narodnega in tudi državnega življenja, ki ga bomo gotovo tudi dosegli, če bomo svojo dolžnost storili. Zdaj je v naših rokah naša prihodnja usoda. V naših rokah — se pravi: tudi v rokah zavednih goriških in primorskih Slovencev!

Zdaj se združimo in si z orožjem kujmo svojo boljšo narodno bodočnost v samostojni in združeni Sloveniji!

Slovenskemu narodu!

Lepa slovenska zemlja, na kateri živimo že 1400 let in ji s svojim znojem in delom vtiskamo svoj slovenski obraz, je danes vsa odeta v globoko žalost, žalost, ki jo je v svojih hudih posledicah prinesla vojska.

Kdo tira danes našo zemljo, naš narod v nesrečo, kdo pobija tisoče dragih rojakov, kdo požiga slovenske domove, kdo tepta vse naše narodne in verske vrednote, kdo uničuje našo čast, kdo nas tira na rob propada, da nam grozi dokončen pogin?

To dela največji in najnevarnejši sovražnik vseh krščanskih in kulturnih narodov: **komunizem**, ki je pri nas z narodnimi gesli mnoge prevaral in si pod krinko osvobodilne fronte skuša uzurpirati oblast, da vzpostavi svojo nasilno diktaturo in da do konca dovrši svojo krvavo revolucijo, v kateri naj pošteni slovenski narod izgine, zgolj zaradi tega, ker hoče živeti v skladu s svojo tradicijo, v skladu z narodnimi vrednotami in da si obrani življenje.

Komunizem je dokazal z dejanji, da ni nikaka politika in ne ideologija, ampak najbolj surov barbarizem, ustroj nereda, zgrajen zločinski sestav, uničevalec verskih, etičnih in moralnih vrednot, uničevalec osebne in narodne svobode, uničevalec življenj, poštenih delavnih ljudi, kakor celih narodov.

Zato danes boj proti komunizmu ni politika, ampak **osnovna človeška in narodna dolžnost**, saj se tiče tako življenja vsakega posameznika, kakor življenja vseh narodov — še posebno malega slovenskega, nad katerim zločinski breznarodni komunizem najbolj besni.

Vsi pošteni ljudje in vsi narodi se bore proti zločinskemu komunizmu. Tudi ogromna večina slovenskega naroda je to zlo in nesrečo sama spoznala in odklonila.

Pogorišča 200 slovenskih vasi kličejo vse še zaslepljene Slovence, da spregledajo! Nad desettisoč požganih in porušenih slovenskih domov vpije po obnovi iz ruševin. Preko sto razdejanih šol, prav toliko prosvetnih in narodnih domov so strašna obsodba »kulturnega« prizadevanja komunizma. Nad 70 onečaščenih cerkva, od teh 16 požganih, so kričeči dokazi komunističnega brezboštva. Preko 15.000 grobov najboljših mož in žena, fantov in deklet in nedolžnih otročičev iz vseh stanov in skupin, kliče po pravični kazni. Poleg stotin pomorjenih izobražencev je tudi 29 narodno zavednih duhovnikov.

Tudi nesrečni talci so nemi, toda tem strašnejši tožniki proti nečloveškemu komunizmu. Blizu 10.000 slovenskih družin je raztepenih, izgnanih. Na tisoče ubogih sirot brez matere, brez očeta, so sad komunističnega nauka o družini! Koliko pa je še obupanih očetov, ki ne vedo ne za svoje žene, ne za otroke, koliko objokanih mater, ki ne vedo za otroke in ki niti njihovih grobov ne bodo mogle najti. Na milijarde slovenskega premoženja je uničenega. Tisočem in tisočem delavcem je odvzet vsakdanji kruh. Žrtev za žrtvijo terja komunizem dan za dnem. In vse to v poldrugem letu komunističnega divjanja v majhni Ljubljanski pokrajini med 320.000 Slovenci, na vštevši žrtev v drugih krajih slovenske zemlje.

Čemu vse to?

Zadnji čas je, da se združimo vsi Slovenci brez izjeme v trdno celoto in iztrebimo komunizem iz svoje srede. **PO BOŽJIH IN ČLOVEŠKIH POSTAVAH SMO DOLŽNI NA KAKRŠEN KOLI NAČIN SEBE OHRANITI! TO NAM NAREKUJE LJUBEZEN DO NAŠIH DRUŽIN IN ŠE V VEČJI MERI LJUBEZEN DO LASTNEGA NARODA!**

Nihče ne more zahtevati, da naj se pošteni slovenski narod, ki hoče živeti v skladu s svojo tradicijo in braniti krščansko kulturo, da pobiti zato, da zavlada zločinske red in ustroj komunizma pri nas in v svetu. Nihče na svetu, ne posameznik ne kak narod, nima iz kakršnih koli razlogov pravice žrtvovati slovenskega naroda na žrtvenik komunizma.

Kdor komunistične zločince podpira, pa naj si bo posameznik ali narod in komunizmu omogoča razmah, kliče največje zlo nad ubogi slovenski narod, pa končno tudi nase in na ves svet!

Danes odloča slovenski narod sam o svojem obstoju. Ali bo ohranil svoje življenje v veliki družini evropskih narodov, ali pa bo izginil v morju krvave komunistične revolucije. **ČUT SAMOOHRANITVE IN KORISTI NARODA**, so v tej usodni uri naš zakon! Zato dvigamo spričo tolikšne tvarne in moralne škode na slovenski zemlji, spričo neizmerne žalosti toliko tisočev Slovencev,

protest

proti vsakemu, doma in kjer koli v svetu, proti posameznikom in narodom, ki podpirajo zločinski komunizem. Slovenski narod hoče namreč svobodno živeti v družbi evropskih narodov. Zato je bil po tolikih strašnih dejanjih protinarodnega komunizma prisiljen seči po samoobrambi, v katero bo še bolj povezal vse svoje sile, da zlomi komunistično zlo.

Slovenci! Slovenke! Zavedajmo se svojega stvarnega položaja, zavedajmo se, da le z iztrebljenjem komunizma moremo rešiti sebe in zadobiti tisto mesto v svetu, ki si ga želimo in zaslužimo. Zavedajmo pa se tudi, da bomo le z lojalnim izpričevanjem našega slovenstva, brez primesi vplivov nesrečne tuje propagande, mogli uspešno voditi boj zoper komunizem. In slovenski narod s hvaležnostjo sprejema vsako pomoč v tem boju, v katerem naj nihče ne stoji ob strani. Danes je taka ura, da je molk že sodelovanje s sovražnikom in greh nad narodom.

Slovenci! Slovenke! Podpirajmo slovensko oblast, ki se v tem usodnem času odločno bori proti komunizmu in združimo se v tem pravičnem boju v enotno slovensko fronto. S tem bomo rešili narod in ga povedli v novo srečno bodočnost!

Ljubljana, dne 23. decembra 1943.

31

Spomenico so doslej podpisali

Andlovic Jožef, preglednik finančne kontr.; **Auersperg Rudolf**, tajnik Kreditnega zavoda; **Auersperg gf. Emil**, ravn. zavoda Elementar; **Andrejka Viktor**, podpreds. Mestne hranilnice; **Ambrožič Lojze**, posestnik in trgovec; **Agnola Anton**, predsednik Sind. s steklom in porcelanom; **dr. Alujevič Branko**, predsednik Pokr. delavske zveze; **Aleš Franc**, direktor Tobačne tovarne; **Antosievicz Edvard**, tajnik Zav. dr.; **Abram Miloš**, bančni uradnik.

Beg Dušan, profesor; **Bratuša Karol**, novinar; **Bric Dominik**, šol. upray.; **Bajd Franc**, profesor, **Beličič Vinko**, književnik; **Breznik Josip**, ravnatelj Ženske gimnazije; **inž. Barti Ivan**, direktor plinarne; **dr. Briceli Arnošt**, viš. mestni svetnik; **Briceli Ivan**, preds. slikarjev, pleskarjev in ličarjev; **Borštnik Pavel**, uradnih Poštne hranilnice; **Bartol Henrik**, trgovec; **Bonač Franc**, preds. Sind. papirne in kartonažne industrije; **inž. Barti Ivan**, predsednik Sindikata elektr. industr., plin. in vodovoda; **dr. Božič Mirko**, ravnatelj Hranilnice Ljubljanske pokrajine; **Bizjak Ivan**, predsednik Sind. s kurivom; **Bajda Ivan**, funkcionar Zveze godbenikov; **Barti Albin**, predsednik gozdnih delavcev; **Bregar Ignac**, žagar; **Breznik Igor**, notarski pripravnik; **Burger Vlado**, predsednik Sind. brivske in frizerske stroke; **Barbič Marin**, preds. Sind. z vinom; **Breceljnik Alojzij**, preds. Sind. mesarjev; **Bevčar Alojzij**, načelnik Skupine za zidarske, vod., kamnoseške in cem. stroke; **dr. Basaj Jožа**, predsednik Zadružne gospodar. banke; **dr. Baje Tone**, šef stat. odd.; **dr. Breznik Anton**, ravnatelj Škofijske klasične gimnazije; **Bitenc Mirko**, profesor in bivši poslanec; **dr. Baje Oton**, predsednik Zdravniške zbornice; **Boršinik Božo**, glavni ur. »Jutra«; **Bajuk Marko**, direktor Klasične gimnazije; **Betetto Julij**, rektor Glasbene akademije; **Bežek Etbin**, inšpektor pivovarne »Union«; **Biskupsky**, ravnatelj T. P. D.; **Borko Božidar**, književnik; **inž. Bevc Ladislav**, bivši preds. Združ. rez. oficirjev; **dr. Bajič Stojan**, univerzitetni profesor; **Bolhar Alojzij**, podpreds. Bolgarske lige in književnik; **inž. Burja Ivan**, tajnik PAB; **dr. Baraga Srečko**, profesor; **dr. Brumen Anton**, šef prav. odseka Žel. direkcije; **dr. Brabec Karl**, šef sanit. odseka Žel. direkcije.

dr. Capuder Karl, direktor Realne gimnazije; **Cvetko Ernest**, preds. Sind. gostin. delojemalcev; **Elemente Auguštin**, šolski upravitelj; **Čeč Karl**, predsednik Hranilnice Ljubljanske pokrajine; **dr. Černe Ivan**, direktor Mestne hranilnice; **dr. Česnik Ivan**, odvetnik, bivši oblast. poslanec; **Češnovar Slavko**, uradnik ZSZ; **Čehun Franc**, mestni višji svetnik.

Drinovec Jože, učitelj; **Dežman Josip**, načelnik skupine grafikov; **Duh Tine**, referent Prop. odseka Pokr. uprave; **Debeljak Janko**, kapetan v pok.; **Debevec Ciril**, ravnatelj Drame; **Drenovec Lojze**, predsed. Združenja gled. igralcev; **dr. Debeljak Tine**, književnik; **dr. Drnovšek Bogdan**, notarski pripravnik; **Drenig T. Teodor**, art. podpolkovnik v pok.; **dr. Dobida Karl**, šef finančne direkcije.

Erce Franc, ravnatelj Zadružne gospodar. banke; **Erjavec Lojze**, preds. Sind. tisk. in pap. stroke; **dr. Frlan Vladimir**, ravnatelj Splošne bolnišnice; **Finec Milan**, tajnik Združenja kmetovalcev; **Fajfar Matej**, kolar; **Finžgar Franc**, pisatelj; **dr. Fischinger Josip**, pravosodni inspektor; **dr. Fettich Oton**, odvetnik in preds. SRK; **Flegar Ivan**, upravitelj Del. doma; **dr. Frelih Ivo**, magistratni načelnik; **Fakin Oton**, ravnatelj mest. meščanske šole; **inž. Ferlinc Bogdan**, ravnatelj Kmet. dr.

Dr. Graseli Andrej, viš. m. kom.; **dr. Grošelj Leopold**, nač. mest. fin. odd.; **Gašperšič Valentin**, kovinar; **dr. Golia Vladimir**, preds. apelacijskega sodišča; **dr. Gosar Andrej**, bivši minister in prodekan tehn. fakultete; **Glavač Franc**, urednik »Slovenca«; **dr. Gerlovič Franc**, ravnatelj umobolnice; **dr. Grapar Stane**, sanit. referent Slov. Dom.; **Gračnar Ivan**, ravnatelj Prevoda; **Grčar Tit**, šolski upravitelj; **Gjud Aleksander**, načelnik skupine lasuljarjev; **Grom Jože**, načelnik skupine živilskih obrti; **Golmajer Ciril**, preds. sind. bančnih nameščencev; **Geršinič Anton**, ravnatelj TPD; **Grebenšek Venčeslav**, uradnik ZSZ; **Gunde Anton**, šef fin. direkcije; **Groznik Alojzij**, čevljar; **inž. Gorše Ivan**, obratovodja; **inž. Gorše Franc**, šef komerc. odseka Žel. direkcije; **Gorše Franc**, akad. kipar; **Gogala Josip**, direktor Trgovske šole; **Gajšek Ivan**, predstavnik biv. Zveze bojevnikov; **Grafenauer France**, preds. prof. društva in profesor; **dr. Golia Adolf**, tajnik Združenja industrijcev in obrtnikov in bivši poslanec; **Grom Srečko**, predsednik sindikata Hranilnice Ljubl. pokrajine; **Guštin Rudolf**, priv. uradnik; **Guštin Anton**, načelnik transportnih podjetij; **Grom Miro**, podravnatelj prev. skupine; **Golobič Peter**, učitelj.

Horvat Janez, priv. uradnik; **dr. Hribar Franc**, prodekan med. fakultete; **Hočevar Janko**, šef. fin. direkcije; **Hafner Janko**, urednik »Slovenca«; **Hudnik Adolf**, preds. okrožnega sodišča; **Hercog Ferdinand**, upravnik Opere; **Hieng Ernest**, preds. industrijske sekcije Pokr. gosp. sveta; **Heinrichar Franc**, preds. Zdr. industrijcev in obrtnikov; **Holinsky Karel**, načelnik skupine fotografov; **Hribar Peter**, preds. Sindikata oblačilne industrije; **Hrovat Jakob**, preds. Sindikata kemične industrije; **Hrovatin Maks**, preds. sind. hiš. posestnikov; **Hlebec Josip**, prokurist; **Hiršman Ana**, šolska upraviteljica; **dr. Hauc Franjo**, načelnik Troš. urada; **Hojs Franc**, pomočnik dir. Žel. direkcije.

Dr. Ilc Josip, v. d. direktorja; **Ivančič**, predsednik zveze godbenikov, **Jeran Franc**, ravnatelj »Narodne tiskarne«; **Jošt Josip**, šef kontrole doh. žel. direkcije; **Jan Maks**, strok. tajnik; **Justin Elo**, slikar-grafik; **Jerovec Franc**, notar. priprav.; **Jančar Alojzij**, delavec; **dr. Janžekovič Fran**, direktor PTT; **dr. Janež Ivan**, zdravnik org. štaba S. D.; **Jurčec Ruda**, glavni urednik »Slovenca«; **Jeglič Anton**, ravnatelj »Karitas«; **Javornik Mirko**, glavni urednik »Slov. doma«; **Jeločnik Nikolaj**, referent Prop. odseka; **Jakil Venče**, preds. Sind. rudarske industrije; **Jazbec Janko**, nač. skupine zlatarjev in urarjev; **Jarc Ivan**, župan; **Jenke Jože**, bivši preds. Del. zbornice; **Jančiga J Franc**, gen. tajnik. in vršilec dolžnosti župana.

Klakočer Ludvik, urednik »Slov. doma«, **Kranjc Marko**, biv. poslanec, **dr. Kunc Josip**, mestni višji sv.; **dr. Kuhar Andrej**, preds. notarske zbornice; **inž. Kavčič Rudolf**, gen. direktor žel. direkcije; **Kremžar Franc**, urednik »Domoljuba«; **Košiček Jože**, glavni ravnatelj KTD; **inž. Košir Vinko**, uradnik Pokojninskega zavoda; **dr. Kösti Janko**, preds. Borze dela; **Kocjančič Ivana**, kovarska delavka; **Kobal Josip**, tajnik »Slov. čebelar. društva«; **inž. Kham Lado**, poobl. civ. inženir; **Kociper Stanko**, književnik; **Kokalj Jože**, namestnik viš. drž. tožilca; **Kurnik Karol**, uradnik; **Krofta Hanuš**, gener. ravn. Ljubl. kreditne banke; **Kregar Janko**, kapetan fregate v pok.; **Kessler Joža**, urednik »Slov. doma«; **Krošelj Joško**, urednik »Slovenca«; **dr. Kalan Ernest**, odvetnik; **Kosovel Stanko**, urednik »Jutra«; **Klein Julij**, nač. skupine steklarjev; **dr. Kos Milko**, rektor univerze; **Krener Franc**, poveljnik Slov. Dom.; **Končan Anton**, ravn. Zadružne gosp banke; **dr. Kotnik Franc**, ravnatelj Mohorjeve tiskarne; **Kante Danilo**, inspektor Pošt. hran.; **inž. Kavčič**, direktor Mest. vodovoda; **Klinar Peter**, ravn. Hip. banke; **Krek Slavko**, akad.; **Kisovec Ivo**, preds. Društva stanov. najemnikov; **Kralj J.**, preds. Umet. društva »Slovenski lik«; **Korče Ludvik**, preds. trg. odseka PDZ; **Kranjček Josip**, preds. Sind. z usnjem in kožami; **Kanc Anton**, preds. Sind. drogeristov; **Krek Janko**, preds. Sind. trg. zastopnikov; **Kalin Pavel**, preds. Sind. usnjar. industrije; **Kržišnik Oskar**, podpreds. Sind. vinčarjev; **dr. Krivic Rudolf**, preds. Mestne hran.; **dr. Krejči Viljem**, preds. Zveze lovskih društev; **Kristan Edvard**, soboliskarski pomočnik; **M. Klementina, O. S. M.**, prednica Uršulin. samostana; **Kern Hugo**, novinar, **Kobal Miloš**, dijak; **dr. Kodre Anton**, mestni višji svetnik; **dr. Koblar France**, preds. Društva slov. književnikov.

Dr. Lončar Dragotin, preds. Slov. Matice; **Lončar Franc**, preds. zadruge; **mr. ph. Lenček Milivoj**, pharmacevt; **Lavrič Pavel**, šol. upravitelj; **Ločnikar Franc**, meščan. šol. nadzornik; **Lukič Zvonimir**, preds. Združ. trgovcev; **dr. Logar France**, tajnik Zdravniške zbor.; **Logar Filip**, preds. stavb. sindikata; **dr. Leskovar Ludvik**, sod. pripravnik; **Levstik Vladimir**, književnik; **Lovše Anton**, šol. upravitelj; **Lampe Vilko**, predsednik Sind. z manufakturnim blagom; **dr. Lukman Franc S.**, dekan teološke fakultete in preds. Družbe sv. Mohorja in Leonove družbe; **Lupše Ivan**, trgovec; **Lenarčič Fr.**, šef fin. direkcije; **dr. Ladiha Ljudevit**, načelnik obč. odd. žel. direkcije; **Lavrih Alojzij**, preds. tekstilnih delavcev; **dr. Lunaček Aleksander**, preds. Sind. gradb. materiala; **Lampič Polde**, načelnik skupine pomožnih sanitet. obrti; **Laznik Vilko**, preds. Sind. trgovcev s kolesi, nafto, bencinom itd.

Mašič Pavel, bivši poslanec, **Miheličič Stanko**, šef šolskega odseka; **Majcen Franc**, preds. bančnih zavodov odd. PDZ; **Može Franc**, preds. skupine oblačilne stroke; **Mehle Alojzij**, preds. obč. del. sind. Grosupije; **Mozetizh Josip**, direktor fin. direkcije; **Miklavčič Fr.**, prokurist Zadr. gosp. banke; **Marinko Jože**, preds. Sind. z meš. blagom; **Mikeš Jože**, načelnik skupine tekstilcev in vezilj; **Mašič Stanko**, uprav. sod.; **inž. Mačkovšek Janko**, mestni gradbenik; **Miheličič Alojzij**, bivši senator; **dr. Meršol Valentin**, primarij Splošne bolnišnice; **Mikler Ivan**, šol. upravitelj; **Miakar Janko**, preds. Vzajemne zavarovalnice; **Martelanc Ivan**, ravn. Vzaj. zav.; **Mizerit Edvard**, profesor; **dr. Mohorič Ivan**, bivši minister in podpreds. Pokr. gosp. sveta; **Majeršič Janez**, bivši župan; **Mohorč Drago**, šef odpravništva; **Mislej Rudolf**, vodja anagraf. urada; **Müller Anton**, v. d. šefa računovodstva žel. direkcije; **M. Pija Garantini**, ravnateljica Uršul. gimnazije; **Maležič Peter**, notar; **Malnar Janko**, podravnatelj Kreditnega zavoda; **Mihevc Leopold**, župan; **Marinčič Ivan**, gradbeni tehnik; **Majce Jože**, predstavnik zveze bojevnikov; **dr. Megušar Anton**, odvetnik; **dr. Močnik Ernest**, šef fin. direkcije; **dr. Milavec Anton**, preds. Pokojnin. zavoda; **dr. Mal Josip**, podpreds. Muzejskega društva za Slov.; **Mihevčič Josip**, upravitelj pomožne šole.

Novak Avgust, ravnatelj Vzaj. zav.; **Novak Ernest**, ključavničarski pomočnik; **Novak Leo**, direktor Srednje tehnične šole; **Novak Stanislava**, priv. nameščenka; **dr. Namar Emil**, notar. pripravnik; **Namec Viljem.**

Dr. Odar Alojzij, univ. prof in preds. KTD; **Osana Josip**, direktor; **inž. Osvald Anton**, v. d. šefa gradb. odd. žel. direkcije; **Ogrin Milan**, preds. Sind. zavarov. delojemalcev; **Ovsenek Josip**, direktor II. moške real. gimnazije; **Ogrin Rajko**, upravnik Zanatske banke; **inž. Otahar**, preds. stavbne zadruge drž. uslužbencev; **Ozim Rudolf**; **Oblak Gabrijel**, župan.

Pogačnik Franc, preds. Sind. z živili na debelo; **dr. Pogačnik Edvard**, posestnik; **dr. Pretnar Janko**, šef kulturnega odd.; **Pretnar Ivan**, preds. Sind. hranilnic; **dr. Puc Dinko**, bivši ban; **Puc Franc**, urednik »Jutra«; **dr. Pleničar Bogo**, preds. Vincencijeve konf.; **Pleničar Josip**, šol. upravitelj; **Prek Stanko**, glasbenik; **inž. Pirkmajer Milko**, poobl. inž.; **Perdan Jernej**, nač. čevljarjev; **Praznik Ivan**, načelnik mizarjev; **Pičman Lovro**, načelnik skupine instalaterjev; **Prijatelj Ivan**, direktor učiteljišča; **Podgoršek Anton**, direktor TBPD; **Pirc Anton**, šef fin. direkcije; **Podbregar Franjo**, nač. prometnega odd. žel. direkcije; **Pikec Marija**, pletilska delavka; **dr. Pirjevec Karol**, direktor Trg. akademije; **dr. Pavlič Bogomil**, šef fin. direkcije; **dr. Pirkmajer Otmar**, bivši podban; **dr. Pučnik Josip**, odvetnik; **dr. Poštovan Matej**, urednik »Slovenca«; **Pustoslemšek Rasto**, biv. poslanec in preds. Vodnikove družbe; **inž. Petrovčič Srečko**, gospodarski vodja »Narodne tiskarne«; **Pavlin Ivan**, obrtnik; **Pogačnik Edvard**, industrijalec; **Petrič Franja**, preds. Podporne ustanove za vajence; **dr. Pajnič Marko**, poobl. tvrdke Kotnik Franc; **dr. Pirc Ivo**, ravnatelj Hig. zav.; **dr. Polec Janko**, dekan pravne fakultete; **dr. Puš Ludvik**, šolski svetnik; **Pehani Joža**, gener. ravnatelj Vzaj. zav.; **Peterlin Ernest**, podpolkovnik Slov. Dom.; **Puc Danilo**, načelnik skupine tapetnikov in dekoraterjev; **Predovič Janko**, preds. Sind. trgovcev, izvoznikov živine; **Pelicon Adolf**, preds. Sind. slaščičarjev; **Peternel Ciril**, profesor; **Pielick Ivan**, preds. Sind. s sadjem in zelenjavo; **Pavlin Franc**, preds. Sind. z galanter. blagom; **Pivk Oskar**, preds. Sind. Hranilnic; **Premrov Vladimir**, preds. Sind. lesne industrije; **Plantan Anton**, preds. Sind. prometne stroke; **Paljk Leopold**, šol. upravitelj; **dr. Pogačnik Jože**, ravnatelj Marjanišča; **Potočnik Drago**, tajnik Pokrajinske zveze delodajalcev; **Pevec Ignacij**, preds. Združ. kmetovalcev; **dr. Požar Danilo**, tajnik Združ. denar. in zav. zavodov; **Prelesnik France**, referent Pokr. del. zveze; **dr. Pies Ivan**, tajnik Pokr. gospodar. sveta; **Perko Lojze**, akad. slikar; **Podbevšek Anton**, književnik; **Praznik Anton**, žel. zvan.; **dr. Pogačnik Josip**, šef-primarij; **Požar Vinko**, preds. pekovskega društva; **Petrovčič Branimir**, v. d. nač.; **Pestotnik Ivan**, direktor klavnice; **inž. Poženel Albert**, magistratni načelnik; **dr. Prenner Ljuba**, pisateljica; **Pušenjak Bogdan**, novinar; **Pelc Slavko**, mestni višji komisar; **Pirc Lojze**, delavec.

Rogina Karel, preds. odd. polj. delojemalcev; **Ravnikar Stane**, urednik »Jutra«; **Radanovič Anton**, ravn. Gospodar. zveze; **dr. Ramovš Franc**, prodekan filozof. fakultete; **Remec Bogomil**, preds. Zavoda za zadružništvo; **Reitzen C.**, upravnik zavetišča v Spod. Šiški; **dr. Rus Mavricij**, mestni zdravnik; **Reje Valentin**, vrtnarski pomočnik; **Rottar Dragotin**, pošt. zvan.; **Rode Matija**, upravnik Šentjakobske knjižnice; **dr. Roš Fr.**, odvetnik; **Ravljen Davorin**, glavni urednik »Domovine«; **Rudolf Rudolf**, vodja Mestne zastavljalnice.

Inž. Sodja Jože, preds. Sind. založništva in ravn. Uprave »Slovenca«; **Semenič Alojzij**, trgovec; **Strikbergar Albin**, trg. sotrudnik; **Sitar Lojze**, preds. Sind. trg. pomočnikov PDZ; **Smertnik Josip**, bančni ravn.; **dr. Skubic Štefan**, uradnik; **Stare Miloš**, biv. poslanec; **dr. Steska Henrik**, prodekan pravne fakultete; **dr. Slavič Matija**, prorektor univerze; **Sušnik Stanko**, ravn. Vzaj. zav.; **Sternen Matej**, akad. slikar; **dr. Sajevic Rudolf**, univ. profesor; **inž. Simonič Primož**, preds. Sl. agronom. društva; **Sedlak Stane**, uradnik Tiskovnega urada Pokr. uprave; **Smerkolj Albin**, preds. Trgovske sekcije Pokr. gosp. sveta; **dr. Slokar Ivan**, predsednik Pokr. zveze delodajalcev; **dr. Skala Leo**, upravnik Obče zavarovalnice; **dr. Sagadin Anton**, direktor Pokojn. zav. v pok.; **Simoniti Marica**, kovinarska delavka; **inž. Smole Bogdan**, upravitelj Pristave; **Stanovnik Filip**, župan; **Sajovic Anica**, trg. pomočnica; **Sušnik Srečko**,

(Dalje na 10. strani.)

Robinzonove ZGODBE

22

Poskusil sem. Koliko sem se trudil, da sem si naredil majhno okroglo strešico, ki je bila sestavljena iz kosov kože, ki so bili razpeti na drobnih paličicah. V sredi pa je bila debelejša palica. Bila je tako težka, da me je kmalu začela boleti roka To streho sem ob času deževje imenoval dežnik, v sončnih dnevih pa sončnik! Brez dvoma me nihče ne bo zavidal zanj.

Kako ljubek je bil dežnik, ki ga nisem mogel zapreti! Te napake pa ni bilo mogoče prenašati in hotel sem jo odstraniti. Dolgo sem premišljeval in se mučil, dokler moj trud končno ni bil kronan z uspehom. Kmalu se je gospod Robinzon prav ponosno sprehajal po toku, ali bolje po svojem kraljestvu — brez podanikov — z dežnikom pod levo roko ali pa razpetim v desnici, da je bil videti, kakor da nosi baldahin ob procesiji .

Kljub vsemu sem se zadovoljil s tem, kar mi je dobri Bog naklonil.

O drugih stvareh, ki sem jih doživel v petem letu svojega pregnanstva nima pomena, da bi pisal bolj podrobno.

Robinzon si zgradi drug čoln

Misel, da bi mogel potovati preko morja, me nikdar ni zapustila. Neuspeh s prvim čolnom me je naučil, da sem v bodoče vedno dobro premislil, preden sem se lotil kakega dela. Nekega dne sem bral v svetem pismu naslednje besede sv. Luka: »Kdo izmed vas, ki hoče zidati stolp, ne sede poprej in ne računa stroškov, ali ima, da ga dozida; da bi se mu potlej, ko bi postavil temelj in bi ne mogel dovršiti, ne začeli vsi, ki bi to videli, posmehovati...« (Lk, 14, 28 - 30).

Ko sem to prečital, sem si dejal: Isto sem storil jaz s čolnom. Nihče se mi ni posmehoval, ker sem bil sam; a sram me je bilo pred samim seboj.

Dejal sem si: Zakaj bi ne poskusil narediti drugega?

Računi so bili zelo preprosti. Dovolj je bilo, da bi ga naredil na drugem kraju, odkoder bi ga lahko spravil v morje.

Našel sem lepo drevo v bližini hudournika, kjer je včasih bilo mnogo vode, in sem se spravil na delo. Ne bom opisoval podrobnosti tega dela, ker je bilo popolnoma isto kot pri prvem.

Delal sem celi dve leti. Vendar pa je bil trud kronan z uspehom. Hudournik sem preuredil v kanal po katerem sem spravil čoln v morje.

Po tem uspehu sem užival prvo zmagoslavje. Končno sem moral zopet na morje, na tisto morje, ki je bilo vzrok vse moje nesreče. A na to nisem mislil. Veselje človeka včasih tako omami, da pozabi na vse ostalo. Kljub temu pa sem le spoznal, da s tem čolnom ne bom mogel nikdar doseči sosedniega otoka ali celine, kar koli je že bila skrivnostna zemlja, ki sem jo videl v daljavi. Uporabil bi ga lahko za potovanje ob obrežju, da objadram svoje kraljestvo.

Po tem sklepu sem opremil »ladjo«. V sredino sem zasadil dolg kol. To je bil jambor. Na jambor sem pritrdil drog, ki naj bi bil jadrnica. Na ta drog sem privezal vrvi, s katerimi bi ga lahko dvigal ali spuščal. Tudi jambor sem pritrdil z vrvmi. Na jadrnico sem pribil nekaj cunj, ki sem jih za silo sešil skupaj. To je bilo jadro. Tako je moja ladja bila pripravljena za prvo potovanje.

Tudi nisem pozabil na živila in na strelivo. Vse sem spravil v dva zaboja, ki sem ju pokril z živalskimi kožami, da bi ju branil pred dežjem in pred predrznimi in radovednimi valovi, ki bi hoteli skočiti v čoln. Za puško sem naredil vdolbino ob strani čolna in jo zakril s primernim pokrovom. Tako sem jo zavaroval, da bi se mi ne pokvarila.

Tudi dežnika nisem pozabil. Z močno palico sem mu podaljšal ročaj. Pritrdil sem ga na sprednji del čolna in ko sem sedel po njim se mi je zdelo, da sem kralj pod baldahinom. Prve dni sem delal samo manjše poskuse, ker si nisem upal oddaljiti se preveč od obale in od kanala. Ker so mi ti poskusi dobro uspeli, se mi je vzbudila želja, da bi poskušal potovanje okrog otoka.

6. aprila, v šestem letu svojega kraljevanja, ali če hočete svojega pregnanstva sem nastopil znamenito potovanje, ki pa je bilo bolj dolgotrajno, kakor sem računal, ker se je na vzhodni strani raztezal skoraj dve milji daleč v morje skalovit greben, ki je deloma bil nad vodo, deloma pa se je skrival po njo. Da se izognem tem čerem in peščeni sipini, sem bil prisiljen, da sem odplul na odprto morje in naredil velik ovinek.

Takoj ko sem zagledal to oviro in nisem mogel ugotoviti, kako velik ovinek je potreben, da se ji izognem, sem se hotel že vrniti. Vrgel sem sidro, ki sem ga naredil iz kosa železa, ki sem ga prinesel z ladje.

Ko sem zavaroval čoln, sem splezal na visoko skalo, da si ogledam okolico. Ugotovil sem, da je mogoče pluti okrog skalovja. Odkril pa sem tudi zelo močan morski tok prav v bližini čeri. Tu mi je grozila nevarnost, da me tok zanese daleč na odprto morje, odkoder se ne bom mogel več vrniti na otok. Tedaj bi bile za vedno po meni.

Bolj daleč od obale sem opazil drugi tok in med obema je bil nekak vrtinec. Znašel bi se torej med dvema nevarnostima.

Tri dni sem moral ostati na istem mestu, ker je začel pihati nasproten veter. Ko je veter ponehal, sem sklenil da bom nadaljeval pot in skušal srečo. Ta izkušnja pa me je stala zelo drago. Še zdaj se mi naježijo lasje, če pomislim nanjo. Nameraval sem se izmuzniti med tokom in vrtincem Toda komaj sem se nekoliko oddaljil od zadnje pečine, že sem se znašel v zelo globokem morju, sredi silno močnega toka, ki je hipoma potegnil čoln s seboj, daleč proč od vrtinca, ne da bi si mogel pomagati. Zdelo se mi je, da sem izgubljen. Še nekaj milj in oba toka se bosta srečala. Videl sem pred seboj neizogiben pogin, ne da bi mogel kaj storiti, da bi se rešil.

Tudi če bi me valovi ne pokopali, me bo tok odnesel na široko morje in nikdar več se ne bom mogel vrniti. Namesto da bi utonil, bi v tem primeru umrl od lakote in morja.

Kako prijetno se mi je zdelo, v teh strašnih trenutkih dosedanje bivališče! Kako sem se kesal zaradi svoje radovednosti in trmolavosti!

Konec je že tu!... Komaj sem še utegnil reči: »Gospod priporočam ti svojo dušo!...

Bog pa, ki me je še vedno imel rad, čeprav sem bil njegove ljubezni in skrbi tako zelo nevreden, je v tem trenutku poslal lahen vetrič, ki je nekako zmanjšal moč tokov. Izrabil sem to srečno naključje in dvignil jadro. S pomočjo jadra in vesel sem se skušal izmuzniti in naravnal čoln proti severu, v smeri, kjer je bil drugi tok. Zdi se mi, da je bilo ravno poldne, ker mi je sonce stalo prav nad glavo. Vetriček, ki je vel z jugo-vzhoda mi je dajal pogum. Toliko bolj, ko je kmalu postal močnejši in bolj svež...

Ne bom dolgočasil čitatelja s pripovedovanjem o svojem boju, ki je trajal precej dolgo. Imel sem srečo, da je nebo ostalo ves čas jasno. Če bi ga pokrili oblaki, bi brez dvoma izgubil pravo smer in bi bil izgubljen. Pozno zvečer sem šele dospel do čeri in šele dobro uro pozneje sem po nepopisnem trudu in ne brez nevarnosti, dosegel obalo ter stopil na suho.

Komaj sem začutil tla pod nogami, sem padel na kolena in se zahvalil Bogu za zopetno rešitev.

Padel sem na kolena in se zahvalil Bogu

Okrepčal sem se in spravil na varno v majhen zaliv Bil sem tako zmučen, da sem legel v čoln in trdno zaspal.

Povratek.

Nisem imel več poguma, da bi poskusil še enkrat. Odločil sem se torej, da se vrnem domov, sveda ne po morju, ker sem se ga začel silno bati, ampak po suhem. Najprej sem odveslal čisto ob obali do majhnega zaliva ob izlivu bližnje rečice. Privezal sem čoln in se nato vzpel na majhen griček, da bi ugotovil, kje sem. Spoznal sem, da sem pristal nedaleč od mesta, kjer sem na svojem raziskovalnem potovanju prvikrat zagledal obalo. Bil sem tega zelo vesel. Vzel sem puško in dežnik ter krenil proti svoji poletni hišici.

Lahko si predstavljate, kako prijeten je bil zame občutek, da sem imel pod seboj trdna tla in ne grozečih in nemirnih valov. Koliko bolj sem še bil vesel, ko sem popoldne zagledal svojo hišico, kjer sem našel dovolj okrepčila in sem si lahko odpočil. Ves izmučen sem legel v visečo posteljo in trdno zaspal. Še sem spal, ko sem nenadoma zaslišal, da me nekdo kliče: »Robin, Robin, Robin Crusoe!«

Zdelo se mi je, da sanjam; toda ko se je klic le še ponavljal sem odprl oči. Bil je že dan. Prisluhnil sem. Vse je bilo tiho. Torej sem le sanjal.

Toda ne! Kmalu sem zopet zaslišal: »Robin, Robin, Robin Crusoe!« pogledal sem ves presenečen okrog sebe z nekakim praznovernim strahom. Kdo neki naj bi me bil klical? ... »Robin, Robin, Robin Crusoe! ..« Niti sanjalo se mi ni, da bi to bil moj preljubi Pollpoll.

Ko sem obrnil pogled proti bližnjemu grmičju, pa sem zagledal papigo!... Kar verjeti nisem mogel. Povedati moram, da mi je bilo silno neprijetno, ker je papiga navadno poleg mojega imena dostavljala vedno še svoj Pollpoll. Da bi jo tega odvadil, sem jo skušal naučiti izgovarjati moje rodbinsko ime. A ves moj trud je bil zaman. Ker sem videl, da ne dosežem ničesar, sem končno opustil vsako prizadevanje. Tudi sem že čisto pozabil na to.

Drugi razlog, da nisem mislil na papigo, je bil ta, da sem jo pustil doma. Kako bi si bil mogel misliti, da me je uboga živalca prišla iskat do semkaj!

Komaj sem jo zagledal sem iztegnil proti njej kazalec desnice. Sedela je nanj in začela nekaj pripovedovati na svoj način. Nikakor nisem mogel razumeti če je bilo to očitanje zaradi moje dolge odsotnosti ali pa pa izraz veselja, ker sem se vrnil. Priznati moram, da sem bil ginjen do solz. Zdelo se mi je, kot da imam razumno bitje pred seboj. Tudi živali so božje stvari, zato jih ne smemo nikdar zlorabljati.

Vrnil sem se domov s papigo na ramenu in znova začel varno in mirno življenje poljedelca.

Nikakor pa nisem pozabil na čoln, ki me je stal toliko mesecev truda. Prav rad bi ga spravil na drugo stran čeri. Poleg strahu pred nevarnostjo, se je v meni zbudil pravi odpor do morja. Prehuda je bila preizkušnja, ki sem jo pravkar prestal. Minilo me je vsako veselje, da bi še silil na morje in se še izpostavljal podobnim ali še večjim nevarnostim.

Ostal sem torej na suhem, kjer sem živel v miru, a ne v brezdelju.

Izpopolnil sem se v vsem tistem delu ki sem se ga iz potrebe ali za zabavo že prej lotil. Med drugim sem postal zelo spreten v mizarski stroki, v kateri bi lahko postal pravi mojster, če bi le imel vse potrebno orodje.

Tudi v lončarstvu sem se precej izpopolnil. Naredil sem si nekako stružnico, in s pomočjo te izoblikoval kar lično posodo.

Zdi se neumnost, in vendar je resnica, da človek mnogo raje pije iz lepe, umetno izdelane posode, kakor pa iz kake čepinje. Hrepenenje po lepem je popolnoma upravičena težnja duše, ki ji je reba ugoditi.

Med različnimi izdelki mi je bila najbolj všeč pipa, ki bile ia vse prej kot elegantna, a je le imela obliko pipe. Bil sem navajen kajenja in zato sem silno trpel, ko toliko časa nisem mogel kaditi. Priznam, da je to najbolj nespametna strast, tudi če ne bi škodovala zdravju, kakor trdijo nekateri, je vendar nespametno, da človek s tem zapravlja denar. Toda kadar se enkrat preda tej strasti, silno trpi, če ji ne more zadostiti. Zato svetujem mladini, naj se ji nikar ne predaja. Bolj bo zdrava, prihranila si bo denar in se izognila nepotrebnemu trpljenju.

(Dalje prihodnjič.)

5.

Na smučkah črez hrib in plan

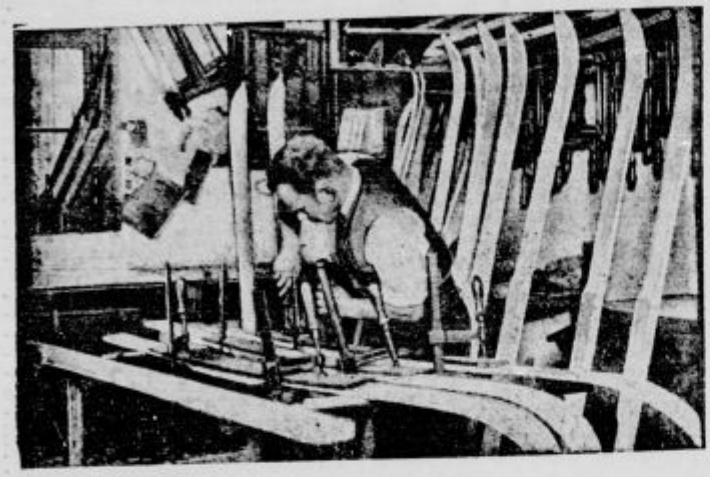

V smuški delavnici.

Mladi smučar

Delavnica za smuči na Blokah. V desnem kotu je slavni zgodovinopisec naše dežele Valvazor.

V smuški šoli.

Smučar v gozdu

Smučar, ki že tekmuje.

U. Mioni — V. Lovšin

RAHELA

Zgodovinski roman iz časov sv. Pavla

17

Ves zaljubljen v Postavo, je v njej iskal Gospoda. Zavedajoč se svoje nepopolnosti, je vzdihoval po popolnosti. Obdarjen z najplemenitejšim srcem, se je edino njegov glas dvignil v prid apostolom, katere je hotel veliki zbor obsoditi na smrt. Bog ga je poplačal za njegovo usmiljenje. Njegov razum je bil razsvetljen; razumel je, da je Jezus iz Nazareta obljubljeni Odrešenik; oklenil se je z navdušenjem njegovega nauka in kakor je uporabil leta svoje mladosti in moškosti s tem, da je pripravljal svoje učence na Odrešenikov prihod, tako je tudi dobro izkoristil leta svoje častitljive starosti, da jih povede na prišlega Odrešenika in proglasil, da se je Postava dopolnila v Jezusu. Koliko je trpel za to svoje prepričanje! Sovraštvo njegovih starih tovarišev v rabinatu ga je vrglo iz velikega zbora in mu nakopalo zasramovanje in prezir; prepovedali so mu stopiti v tempelj, ga zasramovali na cesti in preklinjali v sinagogah; Hebrejci so se ga izogibali kakor gobavca; bili so ga v obraz, kamenjali in ga pustili dvakrat napol živega na cesti; bil je pravi čudež Gospodov, da je prebolel to trpinčenje.

Kristjani so bili ponosni nanj in zdaj odhaja sveti starček po zasluženo plačilo.

Pavel ga je našel sedeti na prostornem sedežu. Pred njim je bila odprta knjiga preroka Izaija; njegove roke so počivale na veličastnih straneh, kjer prerok opisuje v tako živih barvah in s toploto trpljenje bodočega Mesija, strani, katerih ni bilo mogoče prebirati brez solz.

Roke so se mu lahno tresle; njegovo oko je željno blodilo po praznini in njegove ustnice so se premikale v molitvi. Že dalj časa ni govoril; bil je preslab, da bi izgovarjal besede.

Zagledal je Pavla, ga spoznal in se mu sladko nasmejal.

Apostol je pokleknil njemu ob strani, prijel njegovo uvelo roko, jo dvignil k ustnicam in jo spoštljivo poljubil kakor svetinjo. Njegovo srce se je razlivalo od veselja in žalosti: od veselja, ker je bil to rojstni dan njegovega učitelja, ki odhaja po zasluženo plačilo; žalosti pa, ker ga je tako ljubil in vedel, da ga tudi on ljubi, ki mu je bil več kot samo učitelj, bil mu je tudi oče in prijatelj. Pavlova duša je bila odprta za plemenita čustva in kakor je Jezus jokal ob grobu umrlega prijatelja Lazarja, da bi s temi solzami posvetil prijateljstvo, tako tudi Pavel ni mogel premagati solz za učiteljem, ki umira.

Govoril mu je o Bogu, Odrešeniku, o veselju, ki ga je občutil, ko je videl Gospoda in čutil je neko sveto in veliko zavist do njega in močno hrepenenje, da bi umrl z njim. Gamaliel je odhajal k Jezusu.

»O ko bi mogel tudi jaz s teboj oditi k njemu, ki ga tako ljubim! Blagor ti! V kratkem ga boš videl!«

Gamalielov pogled se zaiskri in glava se skloni malo naprej, prav sladek nasmeh obkroži ustnice; željno dvigne roke: »Vidi, vidi« vzklikne Abibon, poln vere. »Jezus prihaja!« mu odvrne Pavel s svetim strahom.

Roke so starčku omahnile na knjigo; glava mu je sladko klonila na prsi; oko je ugasnilo, toda nasmeh je ostal. Gamaliel je zaspal brez smrtnega boja v Gospodovem miru.

»Gamaliel! Blaženi! Gleda!« vzklikne Pavel, medtem ko bruhne Abibon v neutolažljiv jok. Ni imel več očeta.

Pavel mu položi roko na ramo.

»Ne jokaj! Sveto ga zavidam! Saj je z Jezusom!« ga vzpodbuja in tolaži.

Še nekaj časa ostane pri njemu; pomaga mu mrliča umiti in ga dostojno pripraviti. Še to noč sta sklenila pokopati umrlega Izraelovega učitelja in prositi Nikodema, ki je bil njegov prijatelj, da ga polože v njegov obsežen grob, ki je imel več vdolbin, ker člani velikega zbora bi mu ne bili dovolili, ker so ga imenovali odpadnika in izdajalca, da bi bil pokopan v dolini Jozafat poleg drugih slavnih Izraelovih učiteljev, čijih grobovi so se belili v sivem dnu pečevja.

Pavel je zapustil hišo žalosti v spremstvu Trofima iz Efeza.

Med potjo se je zgodilo, da ju je skupina Hebrejcev v tujskih oblačilih ustavila in gledala.

Izraz njihovih obrazov je bilo veliko začudenje in velika jeza podobna ostremu sovraštvu.

»Ta kuga si drzne še onečastiti sveto mesto!« zakriči eden izmed njih.

Pavel vidi, da so ga prepoznali. To so bili Judje iz Azije, ki so se spomnili njegovega bivanja v njihovem mestu. Ne zdi se mu umestno odgovarjati in gre dalje.

»Ali poznate spremljevalca?« vpraša eden Hebrejcev.

»To je Trofim, prokleti Efežan,« odgovori drugi.

»Ta hodi vedno z neobrezanimi in si da streči od njih,« pripomni jezno Jud, ki je bil slišal vprašanje.

»O kom govorite in zakaj ste tako razburjeni?« vpraša drugi prišlec.

»Prokleti je v svetem mestu,« je bil odgovor.

»Kdo?« vprašuje prišlec.

»Savel iz Tarza.«

»Ta veliki človek?«

»Oni drugi! Tisti plešasti ničč,« odgovore Judje iz Azije.

Potnik je razumel, da ga iz zavisti tako sovražijo in je bil vesel.

»Spremite me! Naš največji sovražnik ne sme ostati živ,« jih prosi.

Oni so malo omahovali. Jud je previden in ne zaupa niti Judu; da celo manj zaupa judu kakor kateremu koli, ker se boji zvijače.

»Kdo si?« ga vprašajo.

»Ozej, Bucijev sin. Pooblaščen sem od velikega duhovnika, da umorim tega človeka. Ananija vas vabi, da mi pomagate.«

Spoštovano ime velikega duhovnika je vzbudilo spoštovanje in tuji Judje so odšli z mladeničem v njegovo hišo.

12. poglavje.

Upor vesti.

Rahela je preživela najtežje dni. Njen oče ji je neprestano govoril o bližnji zaroki.

»Javno jo bomo razglasili prvi dan po binkoštnem tednu,« ji je govoril. »Ta dan bomo napravili velik praznik. Hočem povabiti cvet jeruzalemskega meščanstva in vsi ti bodo častitali tvoji sreči. Potem boš dobila oblačila in okrasje, ki bo primerno tvojemu stanu brez ozira na stroške.«

»Oče! ne onesreči me ob strani tega starca.«

On ji je odgovarjal:

»Neumnica! Nihče ne bo srečnejši od tebe. On je bogat in te ljubi. Vsem tvojim muhastim zahtevam bo zadoščeno.

»Očka. Raje smrt!«

»Živela boš srečno. Nisi prva hči v Izraelu, katero vzame prileten mož. Tisoč in tisoč deklic bi bilo srečnih, ako bi Izmael Fabijev sin vrgel nanje svoje oko. Tudi on ne bo večno živel. Kadar bo umrl, ti bo zapustil ogromno bogastvo, potem boš pa lahko vzela svojega Ozeja.«

»Koga, očka?«

Oče se smeje. Njegov smeh je bil izraz posebne zvitosti.

»Ti si si morda domišljala, da ne bom prišel do tega, da bi spoznal predmet tvoje ljubezni? Toda tvoj oče je bolj prekanjen od tebe. Vem, da ti je drag. Izbira ti dela čast. Ako bi te ne bil že obljubil Izmaelu, bi te bil prav rad dal njemu. Zdaj pa poslušaj! Ako se mi boš upirala, se bom maščeval nad Ozejem, ki ga ljubiš. Zadostuje ena sama moja beseda, veš. Baraba je star, pa je še vedno zmožen, da stori neškodljivega tistega, ki je nezaželen. Vse je odvisno od dobrega plačila. Ako pa si pametna, boš vzela zdaj Izmaela, in ko ga ne bo več, te bo vzel Ozej, kateremu boš prinesla bogastva svojega starega moža in kar boš podedovala po meni,« pripomni veliki duhovnik hladnokrvno.

Deklica ga je pustila v dobri veri, vesela, da bo njegova jeza prihranjena Natanaelu.

Oče je odhajal vsaki dan v službo; pri obedu in večerji ni ničesar drugega govoril kakor samo o Izmaelu in o sreči, ki jo bo uživala njemu ob strani.

Deklica ni mogla nič več. Njena edina tolažba so bila Natanaelova pisma, druščina dobre Sare in golobi, ki so ji biti tako dragi.

V sredo zvečer ji pravi Ananija:

»Danes je izročil Izmael ločitveni list Tamari.«

»Uboga Tamara!« vzklikne deklica grenko in začuti močan stud do starca v srcu, ki je zapodil zvesto tovarišico svojih mladih let, dobro mater njegovih otrok.

»To je usoda žene,« odgovori Ananija in upogne rame.

»Zelo žalostna usoda.«

»Mozes je dal to pravico.«

»Mozes tega ne zahteva drugače kakor, če je zagrešila prešuštvo, ugovarja Rahela, česar se je naučila od Natanaela in je vedela dobro, da Jezus ne dovoljuje ločitve niti v tem slučaju, ker je uredil zakon po stari čistosti in izjavil, da kar Bog združi, človek ne more in ne sme ločiti.

Mesijev nauk se ji je zdel tako lep. Združena bo z Natanaelom za vse življenje in srečna z njim v nebesih, ko bo gledala Jezusa in drago Mater Marijo.

»Ne bom trpel, da me na laž postavljaš,« zakriči Ananija, zadet od hčerinega ugovora.

Rahela vidi, da ni dobro ugovarjati, pa vendar vpraša:

»Kako je uboga Tamara sprejela ločitveni list?«

»Zadelo jo je. Ni pričakovala. Jokala je obupana in upa, da bo Izmael preklical svojo odločitev in nazaj vzel list. Prazno upanje! Še nocoj, mora zapustiti zakonsko hišo, da dá prostor tebi, moja golobica,« pripomni Ananija z mrzlim nasmehom.

Rahela je bila tegobna na te besede in čutila iskreno sočutje z ubogo odslovljenko, strah pred Izmaelom in živ stud pred svojim očetom, ki je, namesto da bi obsojal svojega tovariša v duhovništvu, še odobraval njegovo ravnanje.

»Izmael izvaja svojo pravico.

»Izmael je brez srca. Žena takega nestvora, Nikoli!« ugovarja.

»Izmael ti ne bo nikoli dal ločitvenega lista. Tamara je stara in neprijetna. Ti si mlada in lepa. Ti mu boš gospodovala in on bo tvoj sužnj.«

»Kaj bodo rekli Izmaelovi otroci?«

»Hčere morajo molčati in imeti željo, da jih ne zadene danes ali jutri ista usoda, sinovi pa ne morejo očitati očetu, ker je izvršil danes pravico, ki jo bodo oni izvajali jutri. Sicer pa Tamarina usoda ni tako žalostna. Dobila bo nazaj svojo doto in protidoto, ki jo ji je zagotovil na dan poroke. Bogata bo in bo imela lepo hišo, lepe obleke, bogato okrasje, služabnike in služabnice; obiskovala bo otroke in ti bodo obiskovali njo in ako zares ljubi Izmaela, bo vesela njegove sreče in bo katerikrat tudi pri tebi, da bo dala svoja navodila in te poučila, kaj moraš storiti, da boš ugodila njegovemu okusu in ga osrečila; kajti ako kaka žena ljubi moža, ga ne pozabi, čeprav je odslovljena.«

Rahela ne obravnava z očetom teh nesramnih razmišljanj. Bila je preveč odločena, da se ne poroči z Izmaelom in misel na beg jo je navdajala s tolažbo.

»Prvi dan torej po tednu,« ji reče oče, ko se poslovi.

Zaroka je bila določena za prihodnjo nedeljo, danes pa je sreda. Bežati mora v četrtek ali petek. V soboto je bil beg nemogoč. Postava ga ni dovoljevala in Rahela je bila preveč dobro vzgojena v judovskem pojmovanju o tem času, da bi pobegnila na dan počitka.

Odložiti pa bega tudi ni mogla po zaroki. Zaroka je bila pri starih Judih, nekaj zelo različnega od tega kar je danes, ker je sklenila zvezo, ki se ni dala razdreti razen s smrtjo ali ločitvenim listom. Zaročenka ni bila več svoboden, pripadala je ženinu. Poroka ni ustvarjala vezi, marveč je bila le začetek skupnega življenja.

(Dalje prihodnjič.)

Podpisi na spomenici

(Nadaljevanje s 4. strani).

priv. uradnik; **Supan Herman,** uradnik; **Stopar Franc,** v. d. direktorja IV. m. realne gimnazije; **Svetelj Heribert,** mestni višji svetnik.

Strukelj Ivan, preds. Slomškove družbe; **Sturm Artur,** kapetan v pok.; **dr. Sturm Franc,** dekan fil. fakultete; **Šuštaršič Peter,** preds. Sind. s šolskimi potr.; **Spindler Jože,** biv. poslanec; **Škrbec Franjo,** preds. Sind. trgovcev z lesom; **Štukelj Jože,** direktor PTT v pok. **Šparhaki Leopold,** rač. inšp. PTT; **dr. Šolar Jakob,** profesor; **dr. Šukljе Vladimir,** odvetnik; **Škoberne Slavko,** urednik »Slov. doma«; **Santel Saša,** predsednik Društva slov. likovnih umetnikov; **Šest Osip,** višji režiser drž. gledališča; **Škulj Karl,** biv. poslanec; **dr. Stuhec Anton,** namestnik vrh. drž. tožilca; **Škrbec Matija,** dekan; **Šmuc Lojze,** tajnik Združenja trgovcev; **Šantič Jerko,** poddirektor Pok. zav.; **Šuštaršič Anton,** uradnik Prevoda; **Šerko Daniel,** posestnik; **Šlibar Anton,** višji šolski upravitelj; **Šali Severin,** književnik; **Schubert Stefanija,** šolska upraviteljica; **dr. Schrott Janez,** šef-zdravnik TBPD.

Turk Lado, predsednik Sind. ind. podjetij; **Tršar Marjan,** akademik; **Dr. Tomšič,** tajnik odseka za obrtništvo; **Tosti Avgust,** ravnatelj Kreditnega zavoda; **Theuerschuh Ivan,** bivši poslanec; **Trtnik Ciril,** predsednik Sind. monterjev in kleparjev; **Tršinar Slavko,** namestnik ravnatelja TBPD; **Trebar Matija,** predsednik Sind. trgovcev s čevlji; **Tonja Ivan,** uradnik Poštne hranilnice; **Thuma Alfonz,** trgovski pomočnik; **Trškan Vinko,** trgovski pomočnik; **dr. Tavčar Ivan,** odvetnik; **Ukovič Milan,** uradnik; **Uratnik Filip,** tajnik Pokrajinske delavske zveze; **dr. Ukmar Vilko,** ravnatelj Opere; **Uršič Andrej,** javni delavec; **Urbas Miroslav,** podpredsednik društva »Kazino«; **Uršič Ivan,** služitelj PAB; **Udovič Andrej,** načel. skupine dimnikarjev.

Dr. Vidmar Vladimir, direktor Poštne hranilnice; **dr. inž. Vidmar Milan,** predsednik Akademije znanosti in umetnosti in dekan tehnične fakultete; **Vidmar Karel,** predsednik Sind. pekov; **Vadnjal Ivo,** referent Prop. odseka Pokr. uprave; **Vizjak Milko,** podpolkovnik Slov. Dom.; **Velikonja Narte,** književnik; **dr. Voršič Alojzij,** odvetnik; **Verovšek Jože,** predsednik Sindikata železničarjev; **Verovšek Jurij,** trgovec; **Verbič Anton,** predsednik Sind. s špecerijskim blagom; **Velikonja Jože,** akad.; **Vlaj Karel,** predsednik Sindikata živilcev; **Vrančič Ivan,** podravnatelj Mestne hranilnice; **Vider Jože,** šolski upravitelj; **Vodnik Anton,** književnik; **dr. Vraber Maks,** profesor; **Večerin Rudolf,** bivši predsednik Prosvetnega društva; **Vahen Damjan,** književnik; **dr. Vojska Karel,** mestni uradnik; **Vrhovec Ernest,** tob. delavec; **dr. Vrančič Janko,** direktor Pok. zavoda; **Verbič Pavel,** profesor; **Virant,** predsednik Dentistične zbornice; **Vrhovnik Franc,** tajnik Vodnikove družbe; **Verk Karel,** privatni uradnik; **dr. Valenčič Vlado,** podravnatelj Hranilnice Ljubljanske pokrajine; **Vadnjal Adolf,** tajnik Pokrajinske uprave; **Verbič Dušan,** ind. uradnik; **Veble Demetrij,** bivši poslanec in odvetnik; **Vrhovec Stanko,** šolski upravitelj; **Vrečar Fran,** upravnik listov konzorcija »Jutro«; **Virant Stanko,** direktor lista »Jutro«; **dr. Vrčon Branko,** urednik »Jutra«; **Vidic Ciril,** ravnatelj Hranilnice kmečkih občin.

Dr. Windischer Fran, predsednik Narodne galerije; **Weibl Julij,** načelnik skupine železarjev in kovinarjev; **Wagner Rudolf,** predstavnik bivše zveze bojevnikov; **inž. Weinberger Friderik,** v. d. strojnega odd. žel. direk.

Zore Rudi, odvetniški pripravnik; **Zupan David,** tajnik preds. Društva stanovanjskih najemnikov; **dr. Zupančič Rihard,** univerzitetni prof. in predsednik Združenja šolnikov; **Zupan Miroslav,** predsednik Sind. stavbne industrije; **Zebal Franc,** bivši poslanec; **dr. Zdolšek Jože,** odvetnik; **Zemljič Janko,** predsednik TBPD; **Zemljič Joško,** predsednik Pokrajinskega Sind. ind. nameščencev.

Žerjav Mihael, int. kapetan I. razr. v pok.; **Živalič Franc,** mizar; **Žitnik Rudolf,** obrtnik; **dr. Žitko Stanislav,** odvetnik; **dr. Žvokelj Dominik,** podpredsednik Hranilnice Ljubljanske pokr.; **Zenko Josip,** direktor cestne železnice; **Zužek Franc,** uradnik Borze dela; **dr. Žirovnik Janko,** predsednik Odvetniške zbornice; **Žilič Stanko,** vodja MPZ; **Znidaršič Josip,** predsednik »Slov. čebelarskega društva«.

88 letni zdravnik

V Gradcu živi 88 letni zdravstveni svetnik dr. Gustav Bokh. Mož navzlic visoki starosti še vedno sprejema bolnike in je zato prejel oni dan posebno zahvalo oblastnega predstojnika.

Kaj je NOVEGA?

50 let cerkveni ključar

Poseben ugled uživajo v slovenski vasi cerkv. ključarji. Od njihove prizadevnosti je večjidel odvisno, v kakšnem stanju je vaška podružna cerkev. Vseskozi pohvalno in z redko vnemo opravlja to častno službo prijazni in tudi v teh časih zmeraj se smehljajoči **Franc Janša,** kateremu je poteklo ravno 50 let, odkar je ključar cerkvice Marije Vnebovzete na Lesnem brdu v vrhniški fari. Temu ljubkemu božjemu hramu se povsod pozna marljiva skrb Vrhovčevega očeta. Po svetovni vojni je kmalu zbral za nove zvonove. Ko je leta 1922. strela povzročila razdejanje na zvoniku in znotraj cerkve, je brž oskrbel novo stolpno uro, dal prenoviti vse oltarje ter poslikati cerkev. Tudi zunanje lice cerkve in pokopališče pričata, da je ključar na mestu. Za povojni čas ima še eno željo: da napelje v cerkev električno razsvetljavo, ki so jo vedno požrtvovalni sosečani obljubili Materi Mariji, ako bo po svetu razkropljene fante in može srečno pripeljala iz raznih taborišč nazaj v domačo vas. Kleno vernemu 86 letnemu očancu voščimo, da uresniči tudi ta načrt in želimo, da bi ga v njegovi gorečnosti za lepoto hiše božje posnemali vsi ključarji naših edinstvenih lepih, pa žal včasih nekoliko zanemarjenih cerkvic, posejanih po slovenskih brdih.

Pogreb Rogovilčeve mame

V nedeljo, 2. januarja, je bil na Žalah iz kapelice sv. Jožefa lep pogreb Rogovilčeve mame s Črnuč, gospe Neže Vilfanove, matere gospe pokojnega bana dr. Natlačena, gospe Nije. Koliko prijateljev je imela, je pričal pogreb, ki je tudi pokazal, kako spoštovanje je uživala v javnosti, čeprav je bila preprosta ženica, a starega, poštenega slovenskega kova. Videli smo na pogrebu vse vidnejše predstavnike predvojnega javnega življenja, mnogo pa tudi gospá, ki so spremljale ožalošćeno gospo banovo na pogrebu njene matere. Pogreb je vodil šempetrski župnik g. Košmerlj ob asistenci treh gospodov, med njimi gospoda župnika iz Črnuč. Pevsko društvo »Ljubljana« je pokojnici izkazalo zadnjo čast s tem, da ji je zapelo nekaj lepih žalostink v slovo.

*

d **Obnovitev starodavnih najsvetejših tradicij novomeške proštije.** Te dni je prispel v Novo mesto dekret o imenovanju novomeškega prošta dr. Karla Čerina za generalnega vikarja za Dolenjsko. Ker je zveza z Ljubljano trenutno nekoliko otežkočena se je zdelo prevzvišenemu g. škofu dr. Rožmanu umestno, da imenuje v dolenjski prestolnici svojega namestnika in mu podeli obširna pooblastila ter s tem duhovščini olajša poslovanje. Tako se je po približno 150 letih novomeški prošt zopet približal višini svojih prednikov, ko je bila novomeška proštija skoraj neomejena duhovna oblast na Dolenjskem.

d **Slovenske maše v goriških cerkvah** morajo biti končane po nadškofovi odredbi najpozneje ob 10.30. Popoldanske cerkvene pobožnosti se bodo pričele šele po 16 uri. — V cerkvi sv. Ignacija na Frkovniku v Gorici je vsako nedeljo slovenska pridiga pri deveti maši. Za pridigarja je določen stolni kanonik dr. Brumat. Pri tej maši bo tudi slovensko petje pod vodstvom glasbenika Emila Komela.

d **Nove odredbe pristojne oblasti** je priobčilo dnevno časopisje pod sledečimi naslovi: Naredba o obvezni vojni službi, Naredba o ustanovitvi domobranskih oddelkov na operacijskem ozemlju »Jadransko Primorje«, Naredba o vojnih dajatvah v Jadranskem Primorju, Ustanovitev komisariata Sušak-Krk, Postavitve komisarskih upraviteljev, Občinska trošarina za alkoholne pijače v letu 1944, Naredba o preskrbi prebivalstva s kuhinjsko in živinsko soljo ter z vžigalicami, Prehrana bolnikov v bolnišnicah, zdraviliščih ter jetnikov v zaporih.

d **Stoletnico rojstva velikega učenjaka** frančiškana o. Stanka Škrabca smo se spominjali 7. januarja. Po svojem globokem poznanju slovenskega jezika je bil p. Škrabec eden največjih slovenskih mož, gotovo pa najboljši slovenski glasoslovec. Slava mu!

d **Devetdesetletnico rojstva je praznovala** 4. januarja v Ljubljani Verč Fani roj. Strupi. Služboval je v Ljubljani, Trstu in Aleksandriji. Naučila se je nemščine, arabščine in italijanščine. Naj bi jubilantka v zdravju in zadovoljstvu obhajala še svojo stoletnico!

d **Novomeški kapitelj je dobil novega kanonika.** Za kanonika novomeškega kapitlja je bil te dni imenovan preč. g. Frančič Janez, biv. župnik v Tunjicah, nečak pok. g. dub. svetnika Vovka Franca. Novi g. kanonik je izvrsten govornik in goreč dušni pastir, zato se Novo mesto njegovega imenovanja zelo veseli.

d **Zlati jubilej zgledne redovnice.** V četrtek, 6. januarja 1944 je praznovala č. s. Antonija Papeš svoj zlati poklicni jubilej. Dolga desetletja je požrtvovalno stregla trpečim bolnikom v sanatoriju Leonišču, v bolnišnici in privatnih hišah. Z blagim in dsmiljenim srcem si je pridobila naklonjenost in priznanje na vseh poljih poklicnega dela. Bog jo ohrani še mnogo let!

d **Ljubljanska pokrajina je dobila lastne znamke.** Dne 6. januarja so na osnovi odredbe gosp. prezidenta generala Rupnika prišle v promet dosedanje poštne znamke, pretiskane z grbom ljubljanske pokrajine, torej s častitljivim orlom vojvodine Kranjske, in z napisom »Ljubljanska pokrajina — Provinz Laibach«, ali narobe, tako da se jezika v seriji po vrsti menjavata. Zaenkrat bodo prišle v obtok samo za vzdrževanje poštnega prometa najpotrebnejše vrednosti tako frankovnih kot portovnih znamk.

d **Ukinitev dovolilnic za prevoz pridelkov.** Pokrajinski prehranjevalni zavod sporoča, da je izdaja dovolilnic za prevoz poljskih pridelkov in drugih živil iz pokrajine ali drugod v Ljubljano ukinjena. Glede prevoza semen bo vse potrebno urejeno kasneje.

d **Z vlaka je padel.** Adolf Sedmak je na glavni postaji v Trstu skočil na vlak, ko je ta že odhajal s postaje. Pri skoku je tako nesrečno trčil ob vagon, da je padel na tla in si močno poškodoval levi del telesa. Prepeljali so ga na kirurgični oddelek bolnišnice, kjer bo moral ležati najmanj pet tednov. Adolf Sedmak je doma od Sv. Križa.

d **Kaznovana.** Dne 30. decembra sta bila zajeta in kaznovana v Novem mestu 31 letni Franc Janc s Trške gore in 24 letni Hacin Alojzij iz Kandije. Janc je bil komunistični politkomisar in je ukazal izvršiti več umorov nedolžnih Slovencev. Hacin pa je ustrelil tri ranjene nemške vojake.

d **5000 mark so zbrali** za zimsko pomoč člani obmejne carinske straže v Šmartnem pri Litiji.

d **Lepo božičnico za vse svoje delavstvo je** priredila tekstilna tovarna »Stora« v Zgor. Gameljnih.

d **Krava je nabodla na roge** 53 letno kmetico Josipino Karlič iz Gabrovice na Krasu. Karličeva ima poškodbe po vsem telesu.

d **Lastnik tovarne čevljarskih potrebščin** »Seta«, Ivan Seunig, je nedavno priredil za svoje delavce izlet na Gorenjsko ter sam plačal vse stroške izleta.

d **Razne goriške nesreče.** V goriško bolnišnico so pripeljali hudo ranjenega 53 letnega Avgusta Grgiča, katerega je pred domačo hišo zadelo več krogel. — V potoku Vrtojbici je utonil 52 letni Srečko Žižmond iz Vrtojbe pri Gorici. — Na Slapu pri Idriji je neznanec obstrelil 24-letno šiviljo Viktorijo Kovačič. — Ko je čistil puško, se je po nesreči ustrelil 16 letni Ivan Kenda, rodom z Reke. — Pri padcu s kozolca si je zlomil nogo v gležnju 53 letni mizar Ivan Suksida iz Sempetra. — V okolici Vipave je konj brcnil malega Maksa Kranica in mu zlomil levo nadlahtnico.

d **Živilski obroki v Trstu za januar.** Za mesec januar so prejeli v Trstu na osebo: 250 gramov sladkorja (za 15 dni), 2000 gramov testenin

NOVI GROBOVI

V Dravogradu je umrla 83 letna Ivana Lorber. — Od kapi zadet je odšel v večnost v Trbovljah rudar v pok. Jakob Rezničck. — V Solkanu je odšel na drugi svet 74 letni Štefan Gomišček. — V Želimljah so pokopali 76 letno Marjeto Kremar. Umrli so še: Matilda Mayr, hišna posestnica iz Maribora; Alojz Schauperl, trgovec in gostilničar; Silva Velkavrh, roj. Počivavšek, iz Trbovelj; Rozalija Lah iz Judendorfa; Alojzija Badoko, roj. Obran, iz Maribora. Padli so: Franc Mikulec iz Ptuja; Jožef Tretnak, Anton Gajzer, Anton Žirovnik iz Ptuja. — V Gorici je umrla vipavska graščakinja Ana Mayer, rojena Dejak. — V Ljubljani so odšli v večnost: Petrček Lukežič; kurjač drž. žel. v pok., Vidic Josip, Rogovilčeva mama Neža Villanova iz Črnuč, Josipina Sartori, roj. Polonšek, Ivana Pogačnik, roj. Praznik, mestni zdravnik dr. Gvido Debeljak, Geyer Elizabeta, Marija Jakl, roj. Novak, Terezija Žvanut, Marija Mele, roj. Urbas, Josipina Autrata, Angela Završan, 56 letni uradnik pokrajinske uprave Franc Zabavnik, upokojenka tobačne tovarne Josipina Brate. Naj počivajo v miru! Preostale tolaži Bog!

Okrog sosedov

s **Na Hrvatskem čistijo naprej.** Na novo so bili osvobojeni komunističnih tolp kraji: Foča, Srebrnica, Čajniča in Goražda. Na Dinari so imeli komunisti nad 150 mrtvih, v Kladnju nad 30. Pri Bosanski Kostajnici je padlo nad 100 gozdovnikov. V Kordunu so nemške in hrvatske čete zavzele Cetingrad.

s **Proti Titovim tolpam.** V Kragujevcu je govoril na velikem narodnem zborovanju pravosodni minister Kujundžič. V svojem govoru je objavil število okrajev v nekdanjem zasedenem področju komunističnega tolovajskega poglavarja Tita, v katerih je bilo vse srbsko prebivalstvo do poslednjega moža iztrebljeno. Več sto ljudi je postalo žrtev rovarskega dela Londona in Moskve. »Na nesramnost,« tako je rekel govornik, »da hočejo dati Titovim tolpam značaj narodne vlade, lahko mi odgovorimo samo z utrditvijo naše notranje fronte.«

s **Srbski državni proračun za leto 1944.** Sedaj objavljeni proračun srbske vlade bo imel v letu 1944 9.68 milijard dinarjev dohodkov in izdatkov (lani 8.48 milijard dinarjev). Predvideni so sledeči izdatki za vzdrževanje državne uprave: finančno ministrstvo 1.27 (lani 1.107) milij. dinarjev), ministrstvo za gradnje 159 (lani 154 milijonov, gospodarsko ministrstvo 300 (lani 220 milijonov Davki bodo dali 3.072 (lani 2.846) milijard dinarjev dohodkov; carine in kolkovine 1.93 (lani 1.27) milijard dinarjev. Uprava državnih monopolov je imela 2.5 (lani 2.7) milijard dinarjev presežka.

s **Desetletnica hrvaške orlovške zveze.** 16 decembra lani je minilo 20 let, odkar je bila ustanovljena hrvaška orlovska zveza. Bila je to organizacija katoliške mladine in je bila njena glavna naloga telesna vzgoja, zlasti telovadba. Ob jubileju so se bivši Orli sestali na Kaptolu v Zagrebu.

s **Srbska vlada je izdala ukrepe,** po katerih se morajo vsi pripadniki srbske narodne skupnosti v starosti 25 do 45 let, ki niso vešči čitanja in pisanja, udeleževati tečajev za odpravo nepismenosti.

(za ves mesec), 2 dcl olja (za 15 dni), 1000 gramov fižola in 1000 gramov graha. Ostale obroke bodo prebivalstvu še sporočili.

d **Nesreča ne počiva.** Stavbenikov sin, 14 letni dijak Anton Bizjak, je pri drsanju padel in si zlomil desno nogo. — V Sneberju, občina Dev. Mar. v Polju, bivajočo kmetico Marijo Jelnikarjevo so pripeljali v bolnišnico s hujšimi poškodbami. — Štefan Vilar si je pri padcu zlomil desno nogo.

d **Štajerske nezgode.** Enoletni Karel Drozd iz Zuzma se je poparil z vročo kavo po obrazu in rokah. — 35 letni pleskar Edvard Kikelj iz Maribora je po nesreči ujel v oko drobec stekla, ki mu je ranil beločnico. — 28 letni poljedelski pomožni delavec Vincenc Simonič iz Gornje Radgone je z desnico zašel v stiskalnico, ki mu je zmečkala tri prste. — 36 letni Avgust Romih iz Selnice ob Dravi je padel s poda in si zlomil nekaj reber. — V Studencih je poškodoval ogenj 27 letno poljsko delavko Rozalijo Letonija, ki je dobila težke poškodbe po rokah in hrbtu.

Iz življenja za življenje

Zakrpane hlače

V naši šoli je bil deček ubogih staršev; imel je tako pisano zakrpane hlače, da smo imeli divje veselje z njim. In kadar koli smo mislili, da je to zadnja krpa in da sedaj mora priti z novimi hlačami, se je zopet prikazal z mogočno, kričečo krpo na sredi med starimi manjšimi, ki so se kakor skromno ljudstvo ponižno zbirale okoli močnega državnika, ki je rešil perečo zadevo. Po počitnicah je bila naša prijetna zabava ogledovati si Novakove hlače na šolskem dvorišču; saj smo našli več raznih krp, ki jih lani še ni bilo. Bilo je veselja, da ga nimajo astronomi takega, ako odkrijejo novo repatico.

Kako me je danes sram tistega smeha! Saj nismo hudo mislili, a bilo je neskončno bedasto. Videli smo samo pisane krpe, nismo pa slišali, kaj nam pripovedujejo: O veliki ljubezni matere, o prečutih urah, o solzah v skrbeh in o mučnem delu, katerega uspeh je, da sinka potem v šoli zasmehujejo. S kako revno vsojico je pač morala njegova mati gospodinjiti in s kako vnemo je šivala, da bi hlače vzdržala še za novo šolsko leto! A koliko več vredne so bile tiste ubožne hlačke kakor najlepše angleško oblačilo z imenitnim likom! Saj ste menda že slišali, da danes ljudje plačujejo silne tisočake in celó milijon za slike starih mojstrov, ki včasi niso niti znali prav slikati, pa so namesto tega vdihnili svojemu delu toliko vdanosti in ljubezni, da te slika še po stoletjih prevzame in gane! Novakove hlače so tudi bile taka umetnost, in jaz bi jih danes dobro plačal, ako bi jih mogel kupiti. Poleg table bi jih obesil v šoli kakor zemljevih in vam s palčico pokazal, kako se je mati trudila z njimi, kaj vse je napravila in si vedno na novo izmišljala, da bi še bile za rabo. Prvi pariški krojač bi priznal, da ne zmore ne mojster ne stroj tega, kar zna skrbeča mati.

Potem bi vi videli, da se samo bedački smejejo taki obleki. Tako ne krpajo navadni ljudje. Novakova mati je bila gotovo izredna ženska, in danes mi je žal, da nismo mogli spoznati. Ako srečate kedaj tako zakrpane hlače, spomnite se mojih besed! Razumeti, kako hlače nastanejo take, in vedeti, kake skrbi je treba za njih vzdrževanje, to je važnejše kakor poznati tri zvezke debelo zgodovino sveta in delovanje strašnih ognjenikov. Zakaj? ... Ker je hudo surovo zasmehovati ljubezni polno delo in ker kažemo svojo omiko s tem, da se ne smejemo, kadar ni primerno. Take omike nam pa ne da zgodovina ali prirodopisje, ki sta sicer važna predmeta, nego samo opazovanje muk polnega življenja delavnega človeštva.

Ako srečaš kedaj dečka, ki se sramuje, ker mu surov tepček zasmehuje pisano zakrpane hlače, mu zakliči: Ponosen bodi na svojo mater, saj nosiš predragocene hlače. Saj je vsila vanje največje dragulje, dokaze svoje skrbne ljubezni.

Za kratek čas

Iz otroških ust. »No, Tonček, kdo te natepe, kadar si tako malo navihan?« — Tonček: »Ata in mama.« — »Katerega bolj boli, ko te morata tepsti?« — Tonček: »Mene samega.«

Zopet najdena. »Kakšna umazanost! Danes sem pri vas kupila kruha, na, pa sem ga razrezala in našla v njem pipo, ki ste jo vanj zapekli.« — B.: »Hvala Bogu! Gotovo bo mojster vesel; zakaj že celi dan jo išče.«

Zdravnik pomagačem: »Gospodu Majarju je slabo. Dva naj ga držita, eden naj mu pa da konjaka.« — Majar (se predrami): »Ne! Eden naj me drži, dva naj pa vlivata konjak.«

Molitveni uri »ZA MIR MED NARODI« in »ZA BLAGOSLOV NARODU IN DOMOVINI«

izideta v novi izdaji. Zaradi aktualnosti je knjižica za skupno češčenje Najsvetejšega Zakramenta zelo priporočljiva. Dobi se v Ljudski in Mladinski knjigarni in Stiligoju ter stane 2 liri.

16

Benjamina je objel temnozeleni somrak, ki je vladal pod krošnjami mogočnih dreves. Tu je lahko tudi medved ali volk! Torej mora na drevo. Benjamin si je nazadnje izbral primerno bukev, splezal nanjo in se privezal s pasom k veji, da ne bi med spanjem doli padel. Zaspal je, kakor bi trenil.

17.

Še ni vzšla luna, ko se je Benjaminu zazdelo, da pada v temno in grozeče brezno brez dna. Globoko je padal. Nato je kriknil in se prebudil.

18.

Začuden je pogledal okoli sebe. Kmalu se je zavedel, kje je. Torej je le padel z drevesa. Čudno pa je, da se ni niti malo poškodoval. Kosti so mu ostale cele in tudi bolečine ni čutil nobene. Otipaval se je in začudeno zmajeval z glavo.

Križem sveta

Vinska klet, ki ji ni para

V Freinbergu blizu Linza na bivšem Avstrijskem ima neka vinarna kleti, ki se vlečejo v peščenem podzemlju neverjetno daleč. Kleti so 27 m pod površino ter merijo v dolžino cel kilometer. Glavni prostor je tako razsežen, da je mogoče v njem vkletiti 4 milijone litrov vina. Ta klet razpolaga tudi s tremi ogromnimi sodi iz betona, katerih vsak sprejme lahko vase 100.000 litrov vina. Skladišče za vsteklenično vino v kleti obsega prostor za 300.000 steklenic.

Škodljiva čokolada

Špansko časopisje opozarja svoje čitatelje na številne primere vbolenj med prebivalstvom španskih nabrežnih krajev. Ljudje so namreč jedli čokolado, ki jo je naplavilo morje. Preiskava je dognala, da to čokolado uporabljajo angleški letalci na dolgih progah in je čokoladi pridejana neka zmes, ki ovira pojave utrujenosti in človeku ne dá zaspati.

Angleži niso zadovoljni s svojimi železnicami

Angleški minister za vojne prevoze lord Leathers je izjavil v gornji zbornici, da vlada po vojni ne bo več prepustila angleške železnice njih usodi, ker pomenijo prevažen narodni dohodek. Nikakor ne gre, da se zaradi pomanjkanja kapitala ne izvrše nobena zboljšanja. Železnice se morajo ali podržaviti ali pa se morajo podvzeti ukrepi, da se zagotove železnicam primerni dobički.

Ognjeni telefon

Ko so naše dežele napadali Turki, je bilo treba urediti poročevalsko službo. Na hrvaško-turški meji so bili ogledniki, ki so opazovali gibanje turških oddelkov, in brzi sli so nato preko Hrvaške odnašali poročilo v slovenske dežele. — Čim je tak sel dospel do kakega gradu, so takoj topiči opozorili prebivalstvo na nevarnost. A to poročevanje se je spričo naglega prodiranja turških oddelkov izkazalo za prepočasno. Zato so uvedli tako imenovani »ognjeni telefon«. Na višjih gorah so od hrvaško-turške meje pa globoko v slovenske dežele pripravili grmade lesa za »kresovec«. Čim se je v bližini pojavil Turek, je na prvi gori zagorel kres in zagrmeli so topiči. Tako so bili opozorjeni na nevarnost najbližji prebivalci. Pa tudi stražnik pri sosednji grmadi je takoj zažgal kres in topiče, isto so storili naslednji; tako je v najkrajšem času opozorilo na nevarnost dospelo do skrajnih mej.

Balkone ne puste obdavčiti

Neko mesto v zahodni Madžarski je uvedlo posebno davščino na balkone. Davščine nadzorstvena oblast ni hotela potrditi. V utemeljevanju svojega ukrepa navaja za razlog svojega stališča, da bi uvedba davščine prikrajšala dosedanje pravice hišnih lastnikov.

Dolina rož

Okrog 200 km vzhodno od Sofije, v srcu Bolgarije, se razprostira prelepo »polje rož«. S severa se boči visoki Balkan, z juga Črna gora, po sredi tega teče reka Tundža. Kazanlik sredi doline, mesto rož... Prebivalci blizu 18 okrajev so že vsak dan pri delu, da bi čim bolj prerahljali to širno rožno polje, ki ga ni podobnega na svetu, za kraljico rož-vrtnico. Rožno gospodarstvo, pravijo bolgarski kmetje, sega v vaseh ob obrežjih Tundže že v 12. stoletje. Od takrat torej že prehranjuje vrtnica stotine bolgarskih vasi.

Mumij bogato mesto

Mesto Palermo na Siciliji, ki je svoj čas zelo trpelo zaradi potresa, ima v podzemskih katakombah velike sarkofage, v katerih počivajo posmrtni ostanki meščanov. Katakombe se vlečejo več sto metrov daleč. V sarkofagih leže mumije pokojnih z najčudnejšimi izrazi na obrazih. Neobičajen položaj imata ostanka dečka in deklice, ki sedita krepko objeta v kamniti krsti. Sredi velike dvorane je truplo nekega dekleta, ki drži v rokah vedno svežo rožo. Otroci, ki prihajajo v katakombe, nimajo pred mumijami strahu. Upravitelji in pa stražniki pazijo, da nihče ne moti pokojnih. Tujci smejo vstopiti le v spremstvu vodnika.

Izdajalec se je skril v meniško kuto

Varnostni organi so prijeli bivšega predsednika italijanskega senata Federzonija, ki se je skušal, preoblečen v meniha, umakniti sodbi pravice. Federzoni se je precej tednov skrival v nekem italijanskem samostanu v okolici Rima. Pa so ga ljudje spoznali ter pomagali varnostnim organom pri zasledovanju.

Železniška nesreča v Mehiki

Zaradi napačno postavljenih kretnic sta trčila skupaj na kolodvoru v Mehiki dva polno natovorjena vlaka z bencinom. Nastala eksplozija je razrušila poleg kolodvora tudi še hiše v oddaljenosti pol kilometra. Mnogo je mrtvih in ranjcnih.

V Švici ni več mastnega sira

Število goveje živine se je v Švici od izbruha sedanje vojne zmanjšalo za 19 odstotkov, ker je mogla Švica znatne količine krme uvažati iz inozemstva, danes pa je to nemogoče. Da bi kljub temu bil izdelek surovega masla zadosten, je Švica prepovedala sedaj izdelavo mastnega sira.

Skrb za semensko žito v Romuniji

Romunsko gospodarsko ministrstvo je dalo kmetijski zbornici na razpolago 500 milijonov lejev za ustanovitev sklada, ki bo vsako leto omogočil nabavo semenskega žita. Romunski kmetje bodo od kmetijske zbornice dobivali semensko žito po nabavnih cenah. Prva taka nabava bo že prihodnjo pomlad.

Uporaba svinjskih kož v Nemčiji

V Nemčiji pred vojno niso predelovali svinjskih kož v usnje. Že l. 1941 so nemška oblastva odredila, da se za usnjarsko izdelavo uporabljajo tudi svinjske kože. Kmetje dobe za 12.5 kg skupne teže svinjskih kož nakaznico za en par delovnih čevljev; vendar mora svinjska koža tehtati najmanj štiri kilograme. Letos pa dobe kmetje za oddano eno svinjsko kožo v teži do 5 kg nakazilo za en par otroških čevljev. Pri oddaji svinjske kože, ki tehta nad 5 kg, dobi kmet nakaznico za en par moških čevljev in sicer brez ugotavljanja dejanske potrebe. Lahko pa si kmet z oddajo svinjske kože nabavi tudi usnje v višini 20% teže oddane svinjske kože.

Bolgarski uporniki so se vrnili

Iz Sofije poročajo, da se v okolici Prilepa v Bolgariji vedno bolj množe primeri, da se uporniki vračajo na svoje domove in da odlagajo orožje. Okrožni pokrajinski ravnatelj je zahteval od upornikov, ki so se vrnili, da so s prisego obljubili, da ne bodo zlouporabili svobode, ki so jo zopet dobili.

Vaški poštni uradi

Vaške poštne urade so pred kratkim odprli po vsej Romuniji. Urade vodijo občinski uradniki. Poštno dostavo oskrbuje mladina, ki ima predvojaško vzgojo, skupno z vaškimi orožniki.

Žito namesto denarnih obrokov

Romunski medministrski odbor je na osnovi prošnje narodnega zadružnega zavoda dovolil, da lahko zadružne banke jemljejo v plačilo namesto denarja za razdolžitvene obroke tudi žito. To žito pridelovalci ne smejo prodati do 1. februarja 1944.

Dansko ribarstvo

Do leta 1940. ni bilo nič izrednega, če so danski ribiči nalovili za 50 milijonov danskih kron rib. Že leta 1941. so jih ujeli za 57 milijonov, lani celo za 100 milijonov kron. Letos spomladi so dosegli danski ribiči rekord, zakaj ujeli so 1500 ton rib. V maju so jih nato nalovili 9000 ton ali osemkrat toliko kakor povprečno v poedinih mesecih predvojnih let. — V zadnjih treh letih so narasli davki, ki jih je prejelo samo ribiško mesto Esbjerg od ribičev, od 24 na 68 milijonov kron.

Neveljavnost na črni borzi kupljenih delnic

Budimpeštansko trgovinsko sodišče je v nekem primeru razsodilo, da izven borze kupljene delnice, torej protizakonito na črni borzi pridobljene delnice, ne dajejo pravice do udeležbe na občnih zborih družb.

PRAVNI NASVETI

Tudi prisilne izpraznitve stanovanj so omejene. Pisali smo že o naredbi Obersten Kommisars, s katero je odrejeno, da mora sodišče na predlog dolžnika vsako izvršbo razveljaviti, prepovedati ali začasno odložiti, če se pokaže, da bi izvršitev pomenila tako trdoto, ki težko nasprotuje zdravemu občutku. Ta naredba velja zlasti tudi v primerih izpraznitev stanovanj in obrtnih prostorov in pri rubežih prejemkov iz plač in plačil. Če bo torej n. pr. hišni lastnik pred sodiščem že dosegel sodbo, da mora najemnik izprazniti stanovanje in če bo predlagal prisilno izpraznitev, bo najemnik, ki bi zanj izpraznitev pomenila resnično prehudo trdoto, lahko predlagal, da izvršilno sodišče izpraznitve ne dopusti.

Ureditev preskrbe s soljo in vžigalicami. Šef pokrajinske uprave v Ljubljani je odredil, da izvršuje preskrbo prebivalstva Ljubljanske pokrajine s kuhinjsko in živalsko soljo ter z vžigalicami Samostojna monopolska uprava v Ljubljani. Ta uprava in Prevod bosta odločila vse potrebno glede prodaje navedenih predmetov.

Davčne karte za hišne posle. V mesecu januarju morajo vsi poslodavci, ki zaposlujejo hišno služabništvo, to je služkinje in stalne postrežkinje s plačilom predpisane davščine nabaviti davčno karto. Kdor sprejme služabništvo v službo tekom leta, si mora nabaviti davčno karto v roku 15 dni po sprejemu v službo. Pri davčni upravi Ljubljana mesto stane davčna karta 31 lir.

Poštni promet z Nemčijo dovoljen. Pisemski in paketni promet med Ljubljansko pokrajino in Veliko Nemčijo je zopet dovoljen. Paketi se zaenkrat sprejemajo le za vojne ujetnike.

Kdo sme pri nas izvrševati lov. Vrhovni komisar je lovskim upravičencem zopet dovolil izvrševanje lova. Vendar pa smejo lov izvrševati samo tisti lovski upravičenci, ki imajo po 25. novembru 1943. izdano dovoljenje za nošenje lovskega orožja. Prošnje, da se izda dovoljenje za nošenje lovskega orožja je vložiti pri pristojnem prefektu (šefu pokrajinske uprave.)

Rešitev križanke št. 1

Vodoravno: 1. pura, 5. misel, 10. Irena, 11. kadi, 12. Raka, 13. ranar, 14. hrast, 17. ulma, 19. omet, 21. Isker, 24. baron 25. toča, 26. anal, 27. Kozan, 28. Dürer, 31. masa, 33. plot, 35. pečat, 38. Alena, 39. teme, 40. vera, 41. napor.

Navpično: 1. pirh, 2. ura, 3. reka, 4. Ana, 5. Martin Krpan, 6. Ika, 7. sani, 8. Eda, 9. Ira, 15. rman, 16. stol, 17. usta, 18. meča, 19. obad, 20. erar, 22. koza, 23. rana, 29. Ülle, 30. Etna, 31. meta, 32. Samo, 33. pav, 34. oer, 36. čep, 37. Ter.

Mali oglasnik

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

3 nove svilene rute, predvojno blago in usnjeno aktovko prodam ali zamenjam. — Naslov v oglas. delu „Domoljuba" 181

Brejo svinjo 10 tednov, lepo, proda Zdešar Janez, Stranska vas 17 p. Dobrova

Svinjo 10 tednov brejo, proda Podobnikar Alojz, Brezje 38, občina Dobrova pri Ljubljani

OGLASUJ v Domoljubovem malem oglasniku!

Herausgeber — Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Schriftleiter — Urednik: France Kremžar. — Für »Ljudska tiskarna« — Za »Ljudsko tiskarno« Jože Kramarič.

»Domoljub« stane 24 lir za celo leto, za inozemstvo 30 lir. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inserate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave štev. 40-04.